

وضو کا طریقہ (پشتو)



دَاوَدَس طریقہ (حنفی)



شیخ طریقت، امیر اہلسنت، بانی دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیہ

د آودس طريقه (حنفي)

دا رساله ”وضو کا طريقه“ شيخ طريقت أمير آهلسنت، بانی دعوتِ اسلامي حضرت علامه، مولانا، أبو بلال محمد إلياس عطار قادري، رضوي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ په اردو ژبه کښ ليکلي ده.

مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامي) د دې رسالې په آسانه پښتو ژبه کښ د وِس مناسب ترجمه کولو کوشش کړې دې. که چرې په دې ترجمه کښ څه غلطې يا کمې، زياتې اومومې نو ستاسو په خدمت کښ عرض دې چه مجلس تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پيشکش: مجلسِ تراجمِ دعوتِ اسلامي

برائے رابطہ:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگراں

پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: ✉ translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دَاوَدَسَ طَرِيقَه (حنفي)

دا رساله د اوّل نه تر آخره پورې اولولۍ، قوي امکان دې چه ستاسو
ديرې غلطۍ به ستاسو مخې ته راشي.

د دُرود شريف فضيلت

د سرکارِ دوعالم، نورِ مجسم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمانِ مبارک دې: چا چه
په ورځ او شپه کښ زما طرف ته د شوق او محبّت په وجه درې درې
ځله درود شريف اولوستل، په الله تعالى باندې حق دې چه هغه د هغه
د هغه ورځې او د هغه شپې گناهونه او نجبنۍ.

(المعجم الكبير للطبراني ج 18 ص 362 حديث 928)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د عثمان غني رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ عشقِ رسول صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حضرت عثمان غني رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ يو ځل يو مقام ته اورسيدو نو
اوبه ئې را اوغوښتې او اودس ئې اوکړو بيا يو دم مُسکې شو او
ملگرو ته ئې اوفرمائيل، تاسو خبر ئې زه ولې مُسکې شوم؟ بيا ئې د

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم کس چہ پہ ما درود پاک لوستل ہیر کرل ہغہ دَجَّت لارہ ہیرہ کرہ۔ (طَبْرَانِی)

دې سوال جواب پخپله ورکړو او اوښې فرمائیل، یو ځل سرکارِ نامدار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ہم په دې ځای اَوَدَس فرمائیلې وو او د اَوَدَس نه پس مُسکې شوې وو او صحابہ کرام رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُمْ ته ئې فرمائیلې وو، تاسو خبر ئې زه ولې مُسکې شوم؟ صحابہ کرام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان عرض اوکړو: **وَاللّٰہُ وَرَسُوْلُہٗ اَعْلَمَ** یعنې اللہ عَزَّوَجَلَّ او د هغه رسول صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ښه پوهیږي. خوږ خوږ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم اوفرمائیل: ”چه کله څوک اَوَدَس کوي نو د لاسونو وینځلو سره د لاسونو او د مخ وینځلو سره د مخ او د سر د مسح کولو سره د سر او د ښپو وینځلو سره د ښپو گناھونه اورژيږي“.

(مُسْنَدُ اِمَامِ اَحْمَد بن حنبل ج ۱ ص ۱۳۰ رقم الحدیث ۴۱۵)

وضو کر کے خنداں ہوئے شاہ عثمان کہا، کیوں تبشُّم بھلا کر رہا ہوں

جواب سُوالِ مخاطب دیا پھر کسی کی ادا کواد کر رہا ہوں

مفہوم: اَوَدَس ئې اوکړو او مُسکې شو عثمان رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ اوښې وئیل: چه زه ولې مُسکې شوم؟ پخپله ئې د سوال جواب ورکړو چه زه د چا ادا کووم.

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

خوږو خوږو اسلامی ورونږو! تاسو اولیدل؟ صحابہ کرام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان

به د سرکارِ خیرُ الانام صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم هره هره ادا او هر هر سنت څنگه په شوق او محبّت خپلولو. بله دا چه د دې روايت نه د گناه د

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بد بخته شو. (ابن سني)

وينځلو نُسَخه هم په لاس راغله. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** په اَوَدَس کښې د خُلي وينځلو سره د خُلي، په پوزه کښې د اوبو اچولو سره په پاکولو د پوزې، په مخ وينځلو کښې د بنړو سره د ټول مخ، په لاسونو وينځلو کښې د لاسونو سره سره د نوکانو د لاندې پورې، د سر (او د غوږونو) په مسح کولو د سر سره سره د غوږونو، او د ښپو په وينځلو د ښپو سره سره د ښپو د نوکانو د لاندې پورې گناهونه رڅيري.

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

د گناه د رڅيدلو حکايت

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ د اَوَدَس کونکي گناهونه رڅيري په دي باره کښې حضرت عَلَّامه عَبْدِ الْوَهَّابِ شَعْرَانِي **قُدِّسَ سِرُّهُ التَّوَرَانِي** يو ايمان تازه کونکې روايت نقل فرمائي چه: يو ځل سَيِّدُنَا اِمَام اعظم ابو حنيفه **رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ** د کوفې جامع مسجد اَوَدَس خانې ته تشریف يوړو نو يو ځلې ئې په اَوَدَس کولو اوليدو، د هغه نه د اَوَدَس [د استعمال شوو اوبو] څاڅکي څڅيدل. دوئي **رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ** ورته وفرمائيل: اے ځويه! د مور او پلار د نافرمانۍ نه توبه اوکړه. هغه فوراً عرض اوکړو: ”ما توبه اوکړه“، د يو بل کس د اَوَدَس [استعمال شوي اوبه ئې په] څڅيدو اوليدې، هغوئي **رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ** هغه کس ته وفرمائيل: ”اے زما وروره ته د زنا نه توبه اوکړه“، هغه عرض اوکړو: ”ما توبه اوکړه“، د يو بل کس د

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې لس څلہ سحر او لس څلہ ما بنام دُرود پاک اولوستل د قیامت پہ ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیږي. (تَجْمَعُ الزَّوَادِ)

اَوَدَس د اوبو څاڅکی ئې اولیدل نو هغه ته ئې اوفرمائیل: ”د شرابو د نشې او د سندرو او باجو د اوریدو نه توبه اوکړه“ هغه عرض اوکړو: ”ما توبه اوکړه“. ځکه چه په سَيِّدُنَا اِمَامِ اعْظَمِ اَبُو حَنِيفَه رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ به د کشف په وجه د خلقو عیبونه ښکاره کیدل، لِهَذَا هغوئې رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ په بارگاهِ خُداوندي عَزَّوَجَلَّ کښ د دې کشف د ختمیدو دُعا اوکړه، الله عَزَّوَجَلَّ دُعا قبوله کړه او هغوئې ته د اَوَدَس کونکو د گناهونو ریښدل ښکاره کیدل بند شو. (المیزان الکبریٰ ج ۱ ص ۱۳۰)

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

د اَوَدَس ثواب به نه کیږي

د عَمَلُونو دار و مدار په نِیَّتُونو دې: که په یو عمل کښ ښه نِیَّت نه وي نو ثواب نه کیږي. هم دا حال د اَوَدَس هم دې، د دعوتِ اسلامي د اشاعتي ادارې مَكْتَبَةُ الْمَدِیْنَةِ د ۱۲۵۰ صفحو په چاپ شوي کتاب ”بهار شریعت مُخَرَّجَه جلد اوّل“ صفحه ۲۹۲ کښ دي: په اَوَدَس باندې د ثواب گټلو د پاره په حُکْمِ اِلَهِی باندې د عمل کولو نِیَّت کول ضروري دي گنې اَوَدَس خو به اوشي خو ثواب به نه کیږي. اعلحضرت رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْهِ فرمائي: د اَوَدَس د نِیَّت نه کولو عادت جوړونکې به گنہگار وي، په دي کښ نِیَّت کول سُنَّتِ مُؤَكَّدَه دي.

(فتاوی رَضَوِيَّه مُخَرَّجَه ج ۴، ص ۶۱۶)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکړه. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

ټول بدن پاک شو

د دوو حدیثونو خلاصه ده: ”چا چه بِسْمِ اللہِ اولوستله او اَوَدَسَ ئې اوکړو د هغه د سر نه د ښپو پورې ټول بدن پاک شو. او چا چه د بِسْمِ اللہِ وئیلو نه بغير اَوَدَسَ اوکړو د هغه دومره بدن پاک شو په خومره چه اوبه تیرې شوې.“ (سنن دارقطنی ج ۱ ص ۱۰۸، ۱۰۹ حدیث ۲۲۹، ۲۲۸)

د حضرت سَيِّدُنَا ابوهريره رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ نه روایت دې چه سرکارِ مدینه صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ارشاد او فرمائیلو: ”اے ابوهريره (رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ) چه کله ته اَوَدَسَ کوې نو بِسْمِ اللہِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وایه چه تر څو پورې ستا اَوَدَسَ باقي وي تر هغې پورې به ستا فرښتې (یعنې کراما کاتبین) ستا د پاره نیکی لیکي.“ (الْمُعْجَمُ الصَّغِيرُ لِلطَّبْرَانِي ج ۱ ص ۷۳ حدیث ۱۸۶)

د اَوَدَسَ سره د اوده کیدو فضیلت

په حدیث پاک کښې دي: ”د اَوَدَسَ سره اوده کیدونکې د روژه په خُله عبادت کونکي په شان دې.“ (کنزُ الْعُمَال ج ۹ ص ۱۲۳ حدیث ۲۵۹۹۴)

که په اَوَدَسَ کښې مړ شونو شهید دې

د مدینې تاجدار صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم حضرت سَيِّدُنَا انس رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ته او فرمائیل: ”خوبه! که ته همیشه په اوداسه کښې د اوسیدو طاقت لرې نو هم داسې کوو، ځکه چه مَلَكُ الْمَوْتِ چه د کوم بنده رُوح د اَوَدَسَ

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښې ډیر زیات کنجوس (یعني شوم) دي. (الترغیب والترہیب)

په حالت کښې واخلي نو د هغه د پاره شهادت اولیکلې شي. (شعب)

(الایمان ج ۳ ص ۲۹ حدیث ۲۷۸۳)

زما آقا اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: “همیشه د اودس سره اوسیدل مُستحب دي.”

د مصیبتونو نه د حفاظت نُسْخه

اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ حضرت سَيِّدنا موسى كَلِيمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام ته اوفرمائيل: “اے موسى! که د بې اودس په حالت کښې تا ته څه مُصِيبَت پيښ شو نو پخپله خپل ځان ملامته کوه.” (شعب الايمان ج ۳ ص ۲۹ حدیث ۲۷۸۲) په فتاویٰ رضويه کښې دي: “همیشه د اودس سره اوسیدل د اسلام سُنّت دي.” (فتاویٰ رضویّه ج ۱ ص ۷۰۲)

د “احمد رضا” د ووه حروفو په نسبت

هر وخت په اودس کښې د اوسیدو ووه فضائل

زما آقا امام اهلِ سُنّت امام احمد رضا خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی فرمائي: حُثني عارفين (رَحْمَتُهُمُ اللّٰهُ اَلْمُبِين) فرمائي، څوک چه همیشه په اودس کښې اوسي اللّٰهُ تعالیٰ به هغه په ووه فضيلتونو مُشَرَّف کړي:

(۱) فربښتي به د هغه صُحبت ته رَغبت کوي (۲) قلم به [مسلسل] د هغه نيکۍ ليکي (۳) د هغه اندامونه به تسبيح لولي (۴) هغه به د تکبير اُولی نه نه محرومه کيږي (۵) چه کله اوده شي نو اللّٰهُ تعالیٰ به څه فربښتي

فَرْمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما د جمعې په ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کوم. (کنز العمال)

را اولېږي چه هغه به د پیریانو او انسانانو د شر نه د هغه حفاظت کوي (۶) د ځنګدن سخته به په هغه آسانه وي (۷) چه د کله پورې ئې اودس وي په امان الٰهی کښ به وي. (فتاویٰ رضویہ ج ۱ ص ۷۰۲، ۷۰۳)

یو په دوه ثواب

یقیناً د یخنی، ستومانی یا نزله، زُکام، د سر درد او بیماری [په حالت] کښ اودس کول گران وي. خو چه بیا هم خوک په داسې وخت کښ اودس اوکړي هله چه اودس کول مشکل وي نو د هغه به د حدیث د حکم مطابق دوه همږه ثواب کیږي.

(المُعْجَمُ الْاَوْسَطُ لِلطَّبْرَانِي ج ۴ ص ۱۰۶ حدیث ۵۳۶۶)

په یخنی کښ د اودس کولو حکایت

حضرت عثمان غني رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ د خپل غلام حُمران نه د اودس د پاره اوبه اوغوښتلې او د یخنی په شپه کښ ئې باهر ته تلل غوښتل، حُمران وائی: ما اوبه راوړلي، هغوئ مخ او لاس اووینځل نو ما اووئیل: اللہ د تاسو ته کفایت اوکړي شپه خوډیره یخه ده. په دې ئې اوفرمائیل: ما د رسولُ اللہ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نه اوریدلي دي: ”کوم بنده چه کامل اودس کوي اللہ تعالی د هغه تیر شوي او راروان ټول گناهونه بخښي.“

(مُسْتَدْرَاک، ج ۲ ص ۷۵ حدیث ۴۲۲، بهارِ شریعت ج ۱ ص ۲۸۵)

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : چا چہ پہ کتاب کنبں پہ ما باندې درود پاک اولیکو ترخو پورې چہ زما نوم پہ هغې کنبں وي فرښتې به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (طَبْرَانِي)

دَاوَدَسَ طَرِيقَه (حَنَفِي)

کعبَةُ الله شريف طرف ته مخ کول او په اوچت خائ کيناستل مُسْتَحَب دي. د اَوَدَس د پاره نِيَّت کول سَنَّت دي، نِيَّت د زړه اِرَادې ته وائي، په زړه کنبں چہ نِيَّت وي نو په ژبه سره وئيل هم افضل دي، لَهْذَا په ژبه سره داسې نِيَّت اوکړئ چہ زه د حُكْمِ اِلَهِی عَزَّوَجَلَّ د پوره کولو او د پاکي حاصلولو د پاره اَوَدَس کووم. بِسْمِ اللّٰه اولولئ، دا هم سَنَّت دي بلکه بِسْمِ اللّٰه وَالْحَمْدُ لِلّٰه اولولئ چہ کله پورې هم اَوَدَس وي فرښتې به مسلسل نیکي لیکي. (الْمُعْجَمُ الصَّغِيرُ لِلطَّبْرَانِي ج ۱ ص ۷۳ حدیث ۱۸۶) بیا دواړه لاسونه درې درې ځله د کیتو [یعني مړوندونو] پورې وینځئ، (نل بند کړئ او) د دواړو لاسونو د گوتو ځلال هم اوکړئ، کم نه کم درې درې ځله د غاښونو په بني طرف، گڅ طرف کنبں او لاندې باندې مسواک اوکړئ او هره پیره مسواک وینځئ. حُجَّةُ الاسلام امام محمد غزالي عَلَیْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي فرمائي: ”د مسواک کولو په وخت کنبں په نمونځ کنبں د قرآن مجید د قِراءت [یعني لوستلو] او د ذِکْرِ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ د پاره د خُلي پاکولو نِيَّت کول پکار دي“ (أَحْيَاءُ الْعُلُوم ج ۱ ص ۱۸۲) بیا د نبی لاس په درې چونگه اوبو (هره پیره نل بندوئ) په داسې شان درې ځله ځله اووینځئ چہ هره پیره

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې درود شريف لولئ الله عَزَّوَجَلَّ به په تاسو رحمت را ليري. (ابن عدي)

د خُلي په هره پرزه باندې اوبه اوبه پيري که روژه مو نه وي نو غره هم اوکړئ. بيا په نبي لاس باندې درې چونگه (اوس هره پيره نيم چونگ هم کافي دي) سره (هره پيره نل بندوي) درې خله د پوزې د نرمې غوښې پورې اوبه اوخيژوي او که روژه مو نه وي نو د پوزې جرړي ته اوبه اوخيژوي، بيا (نل بندکړئ او) په گځ لاس پوزه پاکه کړئ او کچه گوته د پوزې په سورو کښ اووهي. درې پيرې ټول مخ داسې اووينځي چه د کوم ځاي نه عادتاً د وينستو سټي [جرړې] شروع کيږي د هغه ځاي نه واخله د زني د لاندې پورې او د يو غوږ د لو [يعنې نرمې حصې] نه د بل غوږ د لو [يعنې نرمې حصې] پورې هرځاي باندې اوبه اوبه پيري. که گيره مو وي او احرام مو نه وي ترلې نو (اول نل بند کړئ بيا) په داسې شان خلال اوکړئ چه گوټې د مرئ د طرف نه [په گيره کښ] داخلي کړئ او مخې طرف ته ئې اوباسي. بيا ورومبي نبي لاس د گوټو د سرونو نه وينخل شروع کړئ او د څنگلې سره ئې اووينځي. هم دغسې بيا گځ لاس اووينځي. دواړه لاسونه د مټ د نيمي [يعنې د څنگل او د اوږې د مينځه] پورې وينخل مُستحب دي. اکثر خلق په چونگ کښ اوبه واچوي او هغه د لاس د بند نه بنکته څنگل طرف ته پريږدي په دې طريقه اوبه د مټ او د

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې یو ځل دُرُود شریف اولوستو اللہ عَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رَحْمَتونه رالیري او د هغه په اعمال نامه کښ به لس نیکي لیکي. (ترمذی)

څنگل ډډو ته د نه رسیدو ویره ده. لِهَذَا په بیان کړې شوي طریقہ باندې لاس وینځئ نو بیا په چونگ اوبه د څنگل طرف ته د بهیولو ضرورت نشته بلکه (بغیر د صحیح اجازت نه داسې کول) د اوبو اسراف دې. بیا (نل بند کړئ) او د سر مسح په داسې طریقہ اوکړئ چه د دواړو لاسونو غټې کوتې او د شهادت کوتې پریږدئ او باقی د دواړو لاسونو د درې درې کوتو سرونه د یو بل سره اولگوئ او د تندي په وینستو یا پوستکي [خرمن] باندې ئې کیږدئ او د خټه پورې ئې داسې رابښکارئ چه تلي د سر نه جدا وي، بیا د خټ نه د تندي پورې تلي په رابښکلو راولئ^۱ چه په دې دوران کښ د شهادت کوتې او غټې کوتې په سر بالکل اونه لگي، بیا د شهادت په کوتو د غوږونو د دننه غاړو او په غټو کوتو د غوږونو د باهر غاړو مسح اوکړئ او کچې کوتې د غوږونو په سُورو کښ داخلې کړئ. او د کوتو په شا د خټ مسح اوکړئ، ځینې خلق د مرئ او د وینځلو شوو څنگلو او متو مسح کوي دا سنت نه دي. د سر د مسح کولو نه مخکښ د نل په ښه طریقہ سره

^۱ په سر د مسح کولو یوه طریقہ دا هم لیکل شوې ده په دې کښ خاص طور د اسلامي خویندو د پاره زیاته اساني ده. چناچه لیکلې شوي دي: د سر په مسح کښ د سنت ادا کولو د پاره دا هم پوره دي چه کوتې د سر په اولنۍ حصه کیږدئ او ورغوي د سر په ډډو باندې اولاسونه جوخت د خټ طرف ته رابښکارئ. (فتاوی رضویه ج ۴ ص ۶۲۱)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې د جُمعې په ورځ 200 ځله دُرُود شريف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کُنُزُ الْعُمَال)

د بندولو عادت جوړ کړئ. د ضرورت نه بهر نل چالو پريښودل يا نيم بندول چه اوبه ترې خڅپري دا گناه ده. بيا مخکښ بنۍ بنپه بيا گڅه بنپه، هره پيره د گوتو نه وينځل شروع کوئ او د گيتو [پرکوا] نه بره ځائ پورې بلکه مُسْتَحَب دي چه د نيمې پنډۍ پورې ئې درې درې ځله اووينځئ. د دواړو بنپو د گوتو ځلال کول سُنّت دي (د ځلال په وخت کښ نل بند ساتئ) د دې مُسْتَحَب طريقه داده چه د گڅ لاس په کچۍ گوته د بنۍ بنپې د کچي گوتې نه ځلال شروع کړئ او په غټه گوته ئې ختم کړئ او هم دغه د گڅ لاس په کچۍ گوته د گڅې بنپې د غټې گوتې نه ئې شروع کړئ او په کچه گوته ئې ختم کړئ. (عامه کُتُب)

حُجَّةُ الاسلام امام مُحَمَّد غزالي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَآلِي فرمائي: ”د هر اندام وينځلو په وخت کښ د دا اُميد لري چه زما د دي اندام گناهونه لري کيږي.“ (احياء العلوم ج ۱ ص ۱۸۳ مُلَخَّصاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّد

د اَوَدَس په پاتې شوو اوبو کښ د 70 بيمارو نه شفاء

په لوټه [يعنې گوزه] وغيره باندې د اَوَدَس کولو نه پس پاتې شوې اوبه په ولاړه څښلو کښ شفاء ده. چنانچه زما آقا اعلحضرت، امام اهلسُنّت، مولانا شاه امام احمد رضا خان عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَآلِي په فَنَآوِي رَضَوِيّه مُخَرَّجَه جلد ۴ صفحه ۵۷۵ نه ۵۷۶ کښ فرمائي: د اَوَدَس نه د پاتې شوو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پہ ما باندې د دُرود شریف کثرت کوئی بیشکہ دا ستاسو د پاره پاکي ده. (أَبُو یَعْلٰی)

اوبو د پاره شرعاً عَظَمَت او احترام دې او نَبِیِّ اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نه ثابت دي چه حضور صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم اودس اوفرمائيلو او بقيه آب (يعني پاتي شوي اوبه) ئې په ولاړه اوڅنبلي او په يو حديث کښ روایت شوې دې چه د دې څنبل د اویاؤ مرضونو نه شفا ده. نو هغه په دې کارونو کښ د آب زم زم سره مُشَابَهَت [يعني يوشان والې] لري، په داسې اوبو باندې استنجا کول مناسب نه دي. د ”تنوير“ په ”آدابِ وُضُو“ کښ دي: ”د اودس نه پس د اودس نه پاتې اوبه مخ په قبله په ولاړه اوڅنبلي.“ علامه عَبْدُ الغني نَابُلُسي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي فرمائي: ما تجربه کړې ده چه زه کله بیمار شم نو د اودس نه پاتې شوو اوبو باندې راته شفا حاصله شي. [دوئي فرمائي چه] د نبی صادق صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په دې صحيح طِبِّ نَبَوِي کښ موجود ارشاد گرامي باندې د اعتماد [يعني يقين] په وجه ما دا طريقه اختيار کړې ده.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

د جَنَّت اته واره دروازي بيرته کيږي

حديث پاک کښ دي: ”چا چه په ښه طريقه اودس اوکړو او بيا ئې د آسمان طرف ته نظر پورته کړو او کلمه شهادت ئې اولوستله د هغه د پاره د جَنَّت اته واره دروازي بيرته کيږي چه په کومه غواړي داخل د

شي.“ (سنن دارمي ج ۱ ص ۱۹۶ حديث ۷۱۶)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چاچه په ما باندې لس ځله دُرود پاك اولوستل
الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل كړي. (طبراني)

نظر به كله هم نه كمزورې كيږي

څوك چه د اودس نه وروستو آسمان طرف ته گوري او سورة اِثْنَا
اَنْزَلْنَاهُ لَوْلِي اِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ د هغه نظر به كله هم نه كمزورې كيږي.

(مسائل القرآن ص ۲۹۱)

د اودس نه پس د سورة قدر لوستلو فضائل

په حديث مبارك كېنې دى: ”څوك چه د اودس نه پس يو ځل
سوره قدر اولولي نو هغه د صديقينو نه دې او چه څوك ئې دوه ځله
اولولي نو په شهداء كېنې به شميرلې شي او چه څوك ئې درې ځله
لولي نو الله عَزَّوَجَلَّ به د محشر په ميدان كېنې هغه د خپلو انبياء (عليهم
الصَّلوةُ وَالسَّلَام) سره ساتي.

(كنز العمال ج 9 ص 132 حديث 26085، الحاوى للفتاوى للسيوطى ج 1 ص 402)

د اودس نه پس د لوستلو دُعا (اول و آخر درود شريف)

څوك چه د اودس كولو نه پس دا كَلِمَات اولولي: **سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ**
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ ترجمه: اے الله! ته پاك ئې او هم
ستا د پاره دي ټول صفتونه، زه گواهي وركووم چه ستا نه سوا بل د عبادت لائق
نشته، زه ستا نه بخښنه غواړم او ستا په بارگاه كېنې توبه كووم. نو په هغې به
مُهر اولگولې شي او د عرش نه لاندې به كيښودې شي او د قيامت
په ورځ به هغه لوستونكي ته وركړې شي.

(شعب الايمان ج 3 ص 21 حديث 2754)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جُمعی پہ شپہ او د جُمعی پہ ورځ په ما باندې د دُرود کثرت کوي، څوک چه داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کونکي او گواه جوړېږم. (شُعْبُ الْإِيمَان)

د آوَدَس نه پس دا دُعا هم اولولئ (څڅکښ وروستو درود شریف)

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ

اے الله عَزَّوَجَلَّ! ما په کثرت سره توبه کونکو کښ شامل کړې او ما په

پاکیزه اوسیدونکو کښ شامل کړې. (جامع ترمذی ج 1 ص 121 حدیث 55)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د لفظ ”الله“ د څلورو حروفو په نسبت د آوَدَس څلور فرض

(1) مخ وینځل (2) د څنگلو سره دواړه لاسونه وینځل (3) د

څلورمه حصه سر مسح کول (4) د گیتو [یعنې پرکړو] سره دواړه ښې

وینځل. (فتاویٰ عالمگیری ج 1 ص 3، 4، 5، بهار شریعت ج 1 ص 288)

د وینځلو تعریف

د یو اندام د وینځلو دا مطلب دې چه د هغه اندام په هره حصه

کم نه کم دوه څاڅکي اوبه اوبهیري. صرف لمیدو ته یا پرې اوبه د

تیلو په شان مېرلو ته یا یو څاڅکي بهیدو ته وینځل نه وایي، په دې شان

غُسل او آوَدَس نه کیږي. (فتاویٰ رضویه ج 1 ص 218، بهار شریعت ج 1 ص 288)

”کَرَمِ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ“ د څوارلسو حروفو

په نسبت د آوَدَس څوارلس سنتونه

د ”آوَدَس“ طریقه (حنفی) کښ د ځینې سنّتو او مستحباتو بیان شوې

دې، د دې نور وضاحت او گورئ: (۱) نیت کول (۲) بِسْمِ اللّٰهِ لوستل.

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې یو ځل دُرُود اولوي الله د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحد د غَر هُمَره دې. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

که د اودس نه مخکې بِسْمِ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ اولوي نو چه د کله پورې ئې اودس وي فربستې به د هغه د پاره نیکې لیکي. (۳) دواړه لاسونه د گیتو [یعني مړوندونو] پورې درې پیرې وینځل (۴) درې ځله مسواک کول (۵) په درې چونگه درې ځله ځله وینځل (۶) که روژه نه وي نو غرغره کول (۷) په دریو چونگو درې پیرې پوزه کښ اوبه خیشول (۸) که گیره وي (نو د احرام د نه تړلو په حالت کښ) د هغې ځلال کول (۹) د لاس او (۱۰) ښپو د گوتو ځلال کول (۱۱) د پوره سر صرف یو ځل مَسْحُ کول (۱۲) د غوږونو مَسْحُ کول (۱۳) په فرائضو کښ ترتیب قائم ساتل (یعني په فرض اندامونو کښ اول مخ بیا لاسونه د څنگلو سره وینځل بیا د سر مَسْحُ کول او بیا ښپې وینځل) او (۱۴) پرله پسې اودس کول یعني د یو اندام د اوچیدو نه مخکې بل اندام وینځل.

(بهار شریعت ج ۱ ص ۲۹۳، ۲۹۴ مُلَخَّصاً)

“اے خورشهنشاه مدینه الصلوٰۃ والسلام“

د ۲۹ حروفو په نسبت د اودس ۲۹ مستحبات

(۱) مخ په قبله (۲) په اوچت ځای (۳) کښیناستل (۴) د اوبو بهیولو په وخت په اندامونو لاس رابښکل (۵) په اطمینان سره اودس کول (۶) د اودس په اندامونو باندې مخکې اوبه مږل خاص طور د یخنی

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَه مَا باندې پَه دُرود لوستو خپل مجلسونه ښکلي کړئ ځکه چه ستاسو دُرود لوستل به د قیامت پَه ورځ ستاسو د پاره نورو وي. (فِرْدَوْسُ الْاَخْبَار)

په موسم کښ (۷) په اودس کولو کښ د ضرورت نه بغیر د چا نه مدد نه اغستل (۸) په بني لاس خله وینځل (۹) په بني لاس په پوزه کښ اوبه اچول (۱۰) په گڅ لاس پوزه پاکول (۱۱) د گڅ لاس کچي گوته په پوزه کښ وهل (۱۲) د گوتو په شا د خټ مسخ کول (۱۳) د غوړونو د مسخ په وخت کښ لمدي کچي گوتي د غوړونو په سورو کښ وهل (۱۴) گوتي له حرکت ورکول هله که سسته وي او دا يقين ئي وي چه د دي نه لاندې اوبه تيزې شوې، او که نخښتي وي نو په خوزولو سره د هغي نه لاندې اوبه بهيول فرض دي. (۱۵) که معذور شرعي (د دي تفصيل احکام هم د دي رسالي د صفحه ۳۹ نه د ۴۳ پورې اوگورئ) نه وي نو د نمونځ د وخت د شروع کيدو نه مخکښ اودس کول (۱۶) څوک چه په پوره طريقه اودس کوي يعنې چه د چا يو ځاي هم د اوبو بهيولو نه نه پاتي کيږي د هغه (پوزې طرف ته) د سترگو د گوتونو، د ښپو د گيتو [پرکو]، د پوندو، د تلو، د پوندو نه بره د پيړو پټو، د گرتونو او د څنگلو خاص خيال ساتل او د بي خيالي کوونکو د پاره خو فرض دي چه د دي ځانيونو خاص خيال ساتي ځکه چه اکثر ليدلې شوي دي چه دا ځانيونه اوچ پاتي شي او دا د بي خيالي نتيجه ده داسې بي خيالي حرامه ده او خيال ساتل فرض دی. (۱۷) د اودس لوته گڅ طرف ته گډي او که په طشت [يعنې ارت لوبی لکه ښانک] يا

فرمانِ مُصَلَّفِي صَلَّ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم: د جُمعې په شپه او د جُمعې په ورځ په ما باندې په کثرت سره درود لولئ ځکه چه ستاسو دُرود په ما پيش کيږي. (طبراني)

پتيله وغيره باندې اودس کوي نو بني طرف ته ئې گږدئ (۱۸) د مخ وينځلو په وخت کښ په تندي باندې په داسې طريقه اوبه خورې اچول چه د پاس څه حصه هم ورسره وينځلې شي (۱۹) دمخ او (۲۰) د لاسو ښپو رنړا خورول يعنې [مطلب دا چه] په څومره ځاى اوبه بهيول فرض دي د هغې خوا و شا څه ځايونه زيات وينځل مثلاً لاس د څنگل نه پاس د مټ دنيمې پورې او ښپې د گيتو [پړکو] نه پاس د پنډئ دنيمې پورې (۲۱) په دواړو لاسونو مخ وينځل (۲۲) لاس او ښپې وينځلو کښ د گوتو نه شروع کول (۲۳) د هر اندام وينځلو نه پس د هغې نه د لاس په رانښکلو اوبه څخول چه چرې په بدن يا کپړو اونه څخيږي خصوصاً چه کله جُمات ته داخليدل وي ځکه چه د جُمات په فرش باندې د اودس اوبه څخول مکروه تحريمي دي. (۲۴) د اودس د هر اندام د وينځلو په وخت کښ او د مَسْح کولو په وخت کښ د اودس نيټ ياد ساتل (۲۵) په شروع کښ د بِسْمِ الله سره سره درود شريف او کَلِمَةُ شَهَادَت لوستل (۲۶) د اودس اندامونه د ضرورت نه بغير [په کپړه وغيره] مه اوچوئ او که اوچوئ نو ډير ئې مه اوچوئ، څه لمدوالي پرې پريږدئ ځکه چه د قيامت په ورځ به [دا لمدوالي] دنیکو په تله کښ اچولې شي (۲۷) د اودس نه پس لاس وغيره مه څنډئ، دا د شيطان پکې [بېوزې] دې. (۲۸) د

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د هغه کس پوزه ډ په خاورو خره شي چه د چا په مخکښ زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لوي. (ترمذي)

اَوَدَس نه پس په خاختگ (يعني د پاڅامي [يا پرتوگ] هغه حصه کومه چه د بولو د مقام خوا سره وي) د اوبو خاڅکي کول. (د اوبو خاڅکي کولو په وخت کښ مناسب دا دي چه خاختگ د گرتې [يا قميص] په لمن کښ پټ وي او د اَوَدَس په وخت کښ هُم، بلکه هر وخت خاختگ د گرتې په لمن کښ يا د خادر وغيره په ذريعه پټ ساتل حيا ته زيات نيزدې دي). (۲۹) که مکروه وخت نه وي نو دوه رکعته نفل ادا کول چه هغې ته تَحِيَّةُ الْوُضُو وائي. (بهار شريعت ج ۱ ص 300293)

د اَوَدَس 16 مکروهات

(۱) د اَوَدَس د پاره په ناپاکه حائ کښ کښناستل (۲) په ناپاکه حائ کښ د اَوَدَس اوبه بهيول (۳) د اَوَدَس د اندامونو نه په لوطه وغيره کښ اوبه خڅول (دمخ وينځلو په وخت کښ د اوبو نه ډکو لاسونو کښ عام طور د مخ نه د اوبو خاڅکي کيږي د دې خيال ساتي) (۴) قبلي طرف ته لاړې، بلغم يا د خُلې اوبه تُوکل (۵) بغير د ضرورت نه د دُنْيا خبرې کول (۶) اوبه زياتې لگول. (صدر الشريعه مُفتي محمد امجد علي اعظمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ په ”بهار شريعت“ جلد اوّل صفحه ۳۰۲ او ۳۰۳ کښ فرمائي: په پوزه کښ د اچولو د پاره نيم چونگ کافي دې نو پوره چونگ ډکول اصراف دې) (۷) اوبه دومره کمې خرچ کول چه سنّت پرې ادا نه شي (بهر حال نل مه دومره زيات چالو کوئ چه اوبه د حاجت نه زياتې توي شي او مه ئې دومره کم چالو کوئ چه سنّت پرې ادا نه شي بلکه چه درميانه وي).

فَرَمَانِ مُصْطَفٰے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم خلق چہ د خپل مجلس نہ د اللہ عَزَّوَجَلَّ د ذکر او په نبي باندې د درود شریف لوستلو نه بغير پاخيدل نو هغه د بدبوداره مُردار نه پا خيدل. (شُعْبُ الْإِيمَان)

(۸) مخ په اوبو ويشتل (۹) په مخ اوبه اچولو وخت کښ پوکې کول
 (۱۰) په يو لاس مخ وينخل ځکه چہ دا د روافض او هندوانو نښه ده
 (۱۱) د مرئِ مَسْحُ کول (۱۲) په گڅ لاس خُلي ته يا پوزې ته اوبه اچول
 (۱۳) په بني لاس پوزه پاکول (۱۴) درې ځله اوبو راغستلوسره درې
 ځله د سر مَسْحُ کول (۱۵) د نمر په تودو اوبو اودس کول (۱۶) شونډې
 يا سترگې په زوره بندول او که څه اوچ پاتې شو نو هډو اودس اونه
 شو. د اودس هر سُنَّت پريښودل مکروه دي دغسې د هر مکروه پريښودل
 سُنَّت دي. (بهارِ شريعت ج 1 ص 301300)

د نمر د تودو اوبو وضاحت

صدر الشريعة، بدر الطريفة حضرت علامه مولانا مفتي محمد امجد
 علي اعظمي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِي د مَكْتَبَةُ الْبَدِيْنَة چاپ شوي د بهارِ شريعت
 مُخَرَّجَه جلد اوّل د صفحه ۳۰۱ په حاشيه کښ ليکي: ”کومي اوبه چه په
 نمر تودي شوي وي په هغې مُطلقاً اودس کول مکروه نه دي بلکه
 په هغې کښ يو څو قيود [وجهي] شته دي. چه د هغې ذکر به د اوبو
 په باب کښ راځي او په هغې د اودس کولو کراهت تنزيهي دې تحريمي
 نه دي.“ د اوبو د باب په صفحه ۳۳۴ کښ ليکي: ”کومي اوبه چه په
 گرم مُلک کښ په گرم موسم کښ د سرو او د سپينو زرو نه علاوه د
 دهات [يعني د اوسپنې په بل هر قسم] په بل لوبني کښ تودې شوې،

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې په ورځ کښ 50 ځله درود پاک اولوي د قیامت په ورځ به زه د هغه سره مُصَافَحَه کووم (یعنې لاس مِلَاوُوم). (ابن بشکوال)

چه تر څو تودي وي په هغې اَوَدَس او غسل نه دي کول پکار، نه هغه څښل پکار دي بلکه بدن ته په هيڅ حال کښ رسيدل نه دي پکار، تر دې چه که په هغې کپړه لمده شي نو چه تر څو ځيځه شوي نه وي د هغې د اغوستلو نه ځان ساتئ ځکه چه د دې اوبو په استعمال کښ د برص (یعنې په بدن باندې د سپين داغ د مرض) [یعنې برگي مرض] پره ده، بيا هم که چا پرې اَوَدَس او غسل اوکړو نو اوشو.

(بهارِ شريعت ج 1 ص 301، 334)

د مستعملو اوبو اهم مسئله

که د بې اَوَدَسه کس لاس يا گوته يا د گوتې بند يا تُوک يا د بدن هغه يوه حصّه چه په اَوَدَس کښ وينځلې شي قصداً يا په هيږه سره د ”دَر دَه“ (10×10) [یعنې ۱۰۰ شرعي گز] نه کمو اوبو (مثلاً د اوبو نه ډک بالټې يا لوټه وغيره) کښ پريوځي نو اوبه مُسْتَعْمَلې (یعنې استعمال شده) شوې او اوس د اَوَدَس يا غسل کولو لائق پاتې نه شوي. هُم دغه شان چه په چا باندې غسل فرض وي د هغه د بدن کومه نا وينځلې شوي حصّه که په اوبو کښ اولگي نو هغه اوبه د اَوَدَس او د غسل د کار پاتې نه شوې. خو که وينځلې شوې لاس يا د بدن بله کومه وينځلې شوي حصّه پکښ اولگي نو څه باک نشته. (بهارِ شريعت ج 1 ص 333، د) د مستعملو اوبو، د غسل او د اَوَدَس تفصيلي احکام زده کولو د پاره بهارِ شريعت ج 1 حصّه 2 (اولولئ)

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د قیامت پہ ورځ به په خلقو کښ ما ته ډیر نږدې هغه وي چا چه په دُنیا کښ په ما باندې زیات درود پاک لوستلې وي. (ترمذی)

خاورو سره ګډو اوبو باندې اَوَدَس کيږي که نه؟

● په اوبو کښ که شکه یا خټې ګډې شي نو تر څو چه رقيق (يعنې نرئ) وي په هغې اَوَدَس جائز دې. اَقُول (اعلحضرت رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فَرَمَائِي: چه: ”زه وایم“) خو بې ضرورته په خټو کښ ګډو (اوبو) باندې اَوَدَس کول منع دي ځکه چه دا مُثْلَه يعنې شکل وړانول دي او دا شرعاً حرام دي. (فَتَاوَى رَضَوِيَّه ج 4 ص 650) (معلومه شوه چه په مخ په داسې شان خاوره پورې کول چه شکل وړان شي یا مخ تورول، څنګه چه کله کله د غل مخ په سکارو وغيره باندې تور کړي دا حرام دي، قصداً د کافر مُثْلَه کول يعنې مخ وړانول هم جائز نه دي) ● په کومو اوبو کښ چه څه بدبوئ لرونکې څيز ګډ شي په هغې باندې اَوَدَس کول مکروه دي خصوصاً که د هغې بدبوئ په نمانځه کښ هم پاتې وي ځکه چه (په دې به نمنونځ) مکروه تحريمي شي. (فَتَاوَى رَضَوِيَّه ج 4 ص 650)

پان خوړونکي مُتَوَجِّحِي شئ

زما آقا اعلیٰ حضرت، امام اَهْلِ سُنَّتِ امام أَحْمَد رَضَا خان عَلَیْهِ رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی فَرَمَائِي: د پانونو په کثرت سره خوړونکي خصوصاً چه کله په غاښونو کښ چاودي جُدا جُدا وي په تجربه سره پوهیږي د چالیه وړې وړې زړې او د پان بالکل وړې وړې ټکړې په داسې شان د خُلې په ډډو او ګوتونو کښ نڅښلي چه درې بلکه کله لس دولس ځله په خُله

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چاچہ پہ ما باندې لس خُله دُرود پاک اولوستل اللہ عَزَّوَجَلَّ بہ پہ هغه سل رحمتونه نازل کړي. (طَبْرَانِي)

کښ اوبه اچول هم د دې د تَصْفِيَّه تام (يعنې مَکْمَلې صفائې) د پاره کافي نه وي، نه خِلال هغه وِستلې شي نه مِسواک، سِوا د دې نه چه اوبو له په خله کښ حرکت ورکړې شي او هغه د غاښونو په سُورو کښ اوځي ننوځي او په خوزولو سره لږې لږې زړې راخلاصوي، د دې هم څه تحديد (يعنې حد بندي) نه شي کيدې او دا کَامِله تَصْفِيَّه (يعنې مَکْمَله صفائې) هُم ډيره مُوگد ده (يعنې د دې ډير سخت تاکيد دې) په ډيرو حديثونو کښ ارشاد شوي دې چه کله بنده په نمونځ اودرپرې نو فرښته د هغه په خُله باندې خپله خُله کيږدي دا چه څه لولي هغه د ده د خُلې نه اوځي او د فرښتې په خُله کښ داخلېږي، په دغه وخت کښ که څه د خوراک شې د هغه په غاښونو کښ وي نو د هغې نه فرښتې ته داسې سخت تکليف رسي چه بل د يو شي نه هم [دومره تکليف] نه رسي.

حُضُورِ اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمائي دي، چه کله په تاسو کښ څوک د شپې په نمانځه اودرپرې نو پکار ده، چه مِسواک اوکړي ځکه چه هغه کله په خپل نمونځ کښ قِرَاءَت کوي نو فرښته خپله خُله د هغه په خُله باندې کيږدي او څه شې چه د ده د خُلې نه اوځي هغه د فرښتې په خُله کښ ور داخل شي. (شعب الايمان ج ۲ ص ۳۸۱ حديث: ۲۱۱۷) او طَبْرَانِي په گيږ کښ د حضرت سَيِّدُنَا ابو اَيُّوب انصاري رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ نه روايت کړې دې چه په دواړو فرښتو باندې د دې نه زياته بله څه

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: دَجْمَعِي پَہ شِبْہ اَو دَجْمَعِي پَہ وِرْخ پَہ مَا بَانَدِي دِ دُرُود کَثَرَت کُوئی، خُوک چَہ دَاسِي کُوي دِ قِيَامَت پَہ وِرْخ پَہ زَہ دِ هَغَہ شَفَاعَت کُونکِي اَو کُواہ جُورِیَرِم. (شُعْبُ الْاِيْمَان)

سخته نه وي چه هغه خپل ملګرې په نمانځه اوويني او د هغه په غاښونو کښ د خوراک زرې نڅښتي وي.

(الْمُعْجَمُ الْكَبِيرُ ج 4 ص 177، حدیث: 4061، فُتَاوَى رَضَوِيَّه ج 1 ص 624 تا 625)

دَ تَصَوُّفٍ عَظِيمَه مَدَنِي نُسْخَه

حُجَّةُ الْاِسْلَام امام مُحَمَّد غزالي عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْوَالِي فرمائي: ”د آوَدَس نه د فارغ کيدلو نه پس چه کله تاسو نمانځه طرف ته مُتَوَجَّه شئ نو هغه وخت دا تَصَوُّر اوکړئ چه په کومو ظاهري اندامونو چه د خلقو سترګې لګې هغه خو په ښکاره طاهر (يعنې پاک) شوي دي خو د زړه د پاکولو نه بغير په بارگاهِ اِلٰهِي کښ مُنَاجَات [يعنې دُعا] کول د حيا خِلاف دي حُکَه چه الله عَزَّوَجَلَّ د زړونو ليدونکې هم دې. نور فرمائي: د ښکاره [بدن] آوَدَس کونکولره دا خبره هم ياده ساتل پکار ده چه د زړه طهارت (يعنې صفائي) په توبه کولو او د گناهونو په پرېښودو او د ښه اخلاقو په خپلولو سره کيږي. خوک چه زړه د گناهونو د گند نه نه پاکوي، صرف ښکاره طهارت (يعنې صفائي) او ډول سينګهار کافي گنډري د هغه مثال د هغه کس په شان دې خوک چه بادشاه له دعوت اوکړي او خپل کور د باهر نه ښه ښکلې کړي او رنګ روغن ئې اوکړي خو د کور د دننه حصې په صفائي باندې هيڅ توجُّه ورنه کړي، چه کله بادشاه د ده کور ته ور داخل شې

فرمان مُصطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کړل هغه د جَنَّت لاره هیره کړه. (طَبْرَانِي)

او گندگيانی اووينې نو هغه به خفه کيږي که خوشحال يږي به، په دې هر عقلمند پخپله پوهيدې شي.“ (احياء العلوم جلد 1 ص 185 مُلَخَّصاً)

د زخم وغيره نه د وينې وتلو پينځه احکام

(۱) وينه، نو يا زيږې اوبه د څه ځای نه په وتو سره اوبهيدې او د هغې په بهيدلو کښ داسې ځای ته د رسيدو صلاحيت وو کوم ځای چه په اودس يا غسل کولو کښ وينځل فرض دې نو اودس مات شو. (بهار شريعت ج 1 ص 304) (۲) وينه که اوځليده يا هسې راپورته شوه خو اونه بهيدله لکه څنگه چه [کله څه ځای] د ستنې په څوکه يا د چاقو په ډډه اولږي او وينه هسې غوټه شي يا اوځليږي، يا د خلال کولو يا مسواک کولو سره يا په گوته باندې د غاښونو د مړلو سره يا په غاښ باندې د څه شي مثلاً سيب وغيره نه چک کولو سره په هغې باندې څه د وينې اثر ښکاره شو يا په پوزه کښ د گوټې وهلو سره په هغې د وينې سُرخي راغله خو [په دې ټولو صورتونو کښ] که هغه وينه د بهيدلو قابله نه وه نو اودس مات نه شو. (ايضاً) (۳) که اوبهيدله خو داسې ځای ته رانغله د کوم ځای چه په اودس يا غسل کولو کښ وينځل فرض وي مثلاً په سترکه کښ دانه وه او ماته شوه او دننه خوره شوه باهر را اونه وتله، او نو يا وينه د غوږونو په سُورو کښ دننه پاتي شو نو په دې صورتونو کښ اودس مات نه شو. (ايضاً ص 27) (۴) زخم که

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښې چې زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سنی)

هر خومره غټ وي او لمدوالي پرې هم ځلېږي خو چه تر څو بهیدلې نه وي اودس پرې نه ماتېږي (ايضاً) (۵) د زخم وینه بيا بيا په اوچولو سره که د بهیدلو نوبت رانغلو نو سوچ اوکړئ چه خومره وینه ترې پاکه شوې ده که دا هم نه پاکولې نو دا به بهیدلې وه نو اودس مات شو که نه وي [بهیدلې] نو [مات] نه [شو]. (ايضاً)

که د یخنی نه اندامونه چاودلي وي نو....

د یخنی وغیره نه که اندامونه چاودلي وي، که وینځلې ئې شي نو او د ئې وینځي، که یخې اوبه نقصان کوي نو که تودولې ئې شي نو واجب دي، او که تودې هم نقصان کوي نو مسح د اوکړي، که مسح هم نقصان کوي نو په هغې باندې چه کومه پټی یا د دوائی مخ [اخیر، لیو] لکیدلې دې په هغې د اوبه اوبهیوي، که دا هم نقصان کوي نو د هغه پټی یا [د دوائی په هغه] مخ [اخیر، لیو] په ټول د مسح اوکړي. که د دې نه هم نقصان کېږي نو نه د ئې کوي، معاف ده. (فتاوی رضویه ج 4 ص 620)

په اوداسه کښ د نکریزو او رانجو مسئله

(1) که د زنانه په لاسونو او ښپو د نکریزو پاترې پاتې شو او پرې پوهه نه شوه نو اودس او غسل به اوشي. خو چه کله پرې پوهه شي نو لرې د ئې کړي او په هغه ځای د اوبه اوبهیوي. (فتاوی رضویه ج 4 ص 613) (2) که رانجه د سترگې په گوټ کښ په بانړه پورې پاتې شو او پرې پوهه

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پە ما باندې لس څلہ سحر او لس څلہ ما بنام دُرود پاک اولوستل د قیامت پە ورځ بہ هغه تہ زما شفاعت نصیب کیږي. (تَجْمَعُ الزَّوَاد)

نہ شو نو ظاہراً پکښ باک نشته او د نمانځه نہ پس که د سترګې پە ګوټ کښ محسوس شوه نو اصلاً باک (یعنی بالکل یره) نشته (مطلب دا چہ نمونځ اوشو) (ایضاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

په انجکشن لکيدلو آودس ما تيري که نه؟

(1) په غوښه کښ د انجکشن لګولو سره به صرف په دې صورت کښ آودس ماتيري چہ د بهيدلو په مقدار وينه اوځي. (2) د رګ د ستنې په لګولو کښ اول بره طرف ته وينه رابښکاري او هغه د بهيدلو په مقدار وي لِهَذَا د هغې سره آودس ماتيري (3) هم دغسې د ګلوکوز وغيره ډرپ په رګ کښ د لګولو سره به هم آودس مات شي ځکه چہ د بهيدلو په مقدار وينه اوځي او نلکې ته راشي. خو که د بهيدلو په مقدار وينه نلکې کښ رانه شي نو آودس نه ماتيري (4) د سِرِنج په ذريعه د تيسټ کولو د پاره د وينې ويستلو سره آودس ماتيري ځکه چہ دا د بهيدلو په مقدار کښ وي او دا وينه د بولو په شان ناپاکه هم ده د دې وينې ډک بوتل چہ په جيب کښ وي اونمونځ ئې اوکړو نو اونه شو، د وينې او د بولو بوتل که په ښه طريقه سره بند وي نو هم جُمات ته ئې نه شي راوړې، که را ئې وړو نو ګنهکار به شي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکره. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

د خُوک سترگې اوبښکې

(1) د سترگې د بيمارۍ په وجه چه کومې اوبښکې د سترگو نه اوبهيري هغه ناپاکه دي او اودس به هم ورسره مات شي. (بهار شريعت ج 1 ص 310) افسوس! اکثر خلق د دې مَسْئَلې نه ناخبره وي او د خوگ سترگې نه د مرض په وجه بهيدونکې اوبښکې د نورو اوبښکو په شان گنري او په لستونړۍ يا د گرتې [قميص] په لمن ئې اوچوي او کپړې پرې ناپاکه کوي. (2) د نابينا د سترگې نه چه کوم رطوبت [يعني لدوالي] دمرض په وجه اوځي هغه ناپاکه دې او په هغې اودس هم ماتيري. (ماخوذاز بهار شريعت ج 1 ص 306)

پاک او ناپاک رطوبت (لدوالي)

(1) کوم رطوبت [يعني لدوالي] چه د انساني بدن نه خارج شي او [هغه دومره لبروي چه] اودس نه ماتوي هغه ناپاکه نه دې، مثلاً وينه يا نو، چه په بهيدلو سره خارج نه شي يا لبرې شان الټي چه په ډکه خله نه وي. (بهار شريعت ج 1 ص 309)

تنراکه [دانه، پونراکه] او پولۍ

(1) پولۍ ئې اوشو کوله که د هغې اوبه اوبهيدلې نو اودس مات شو گنې نه. (بهار شريعت ج 1 ص 305) [يعني که د بهيدو په مقدار نه وي نو مات نه شو]

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکره. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

(2) دانه بالکل ښه شوه او د هغې مړه خرمن پاتې ده د هغې پاس طرف ته خُله ده او دننه ډډه ده، که هغه د اوبو نه ډکه شوه او په زور کولو ترې [اوبه] خارج شوې نو نه اَوَدَس مات شو او نه هغه اوبه ناپاکه دي خو که په هغې کښ څه لد والې د وينې وغيره وي نو بيا اَوَدَس هم مات شو او هغه اوبه هم ناپاکه دي. (فَتَاوَى رَضْوِيه ج 1 ص 356355)

(3) که په خارخت يا پولو کښ بهيدونکې رطوبت [يعنې لدوالې] نه وي صرف [دومره وي چه په کپرو پورې] نخښلي، اوکپره د هغې سره بيا بيا لگي تر دې چه [د دې په لگيدو لگيدوسره] هر څومره کلکه شي پاکه ده. (بَهَار شَرِيْعَت ج 1 ص 310) (4) پوزه ئې پاکه کړه په هغې کښ اوچه شوې وينه را اووته اَوَدَس مات نه شو، اَنَسَب (يعنې زيات مُنَاسِب) دا دي چه اَوَدَس د اوکړي. (فَتَاوَى رَضْوِيه ج 1 ص 281)

په گرځون کولو اَوَدَس کله ماتېږي؟

(1) په ډکه خُله گرځون [يعني اُلْتَي] د خوراک، اوبو يا صفرا (يعنې د زېر رنگ ترخې اوبه) اَوَدَس ماتوي، کومې اُلْتَي چه په آسانۍ سره څوک نه شي حصارولې هغې ته په ډکه خُله اُلْتَي وائي. په ډکه خُله اُلْتَي د بولو په شان ناپاکه دي د دې د څاخکو نه خپلې کپړې او بدن بچ ساتل ضروري دي. (مَآخُوذ از بَهَار شَرِيْعَت ج 1 ص 306، 390 وغيره)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښې ډیر زیات کنجوس (یعنی شوم) دی. (الترغیب والترہیب)

د خدا احکام

(1) د رُکوع او سُجود والا نمونځ کښې بالغ په دومره آواز کښې اوخندل چه خوا و شا والو واوریده نو اودس ئې هم مات شو او نمونځ ئې هم مات شو، او که په دومره آواز کښې ئې اوخندل چه صرف پخپله ئې واوریده نو مونځ ئې مات شو خو اودس ئې مات نه شو، د مُسکې کیدو سره نه نمونځ ماتېږي نه اودس، په مُسکې کیدو کښې اواز بالکل نه وي صرف غابونه ښکاري. (مراق الفلاح ص 64)، (2) بالغ د جنازې په نمونځ کښې په زوره اوخندل نو نمونځ ئې مات شو خو اودس ئې مات نه شو. (ایضاً)، (3) دنمونځ نه علاوه په زوره خدا سره اودس نه ماتېږي خو بیا اودس کول مُستحب دی. (مراق الفلاح ص 60) زمونږ خوږ خوږ آقا صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کله هم قهقهه نه ده لکولې [یعنې کله ئې هم په زوره نه دي خندلي] لهدا مونږ له هم کوشش کول پکار دې چه دا سنت ژوندي شی او مونږ په زوره زوره نه خاندو. فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: اَلْقَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰی یعنې قهقهه د شیطان د طرف نه ده او مُسکا د الله عَزَّوَجَلَّ د طرف نه ده. (المُعْجَمُ الصَّغِيرُ لِلطَّبْرَانِي ج 2، ص 104)

آیا د ستر په لیدلو اودس ماتېږي؟

په عوامو کښې دا خبره مشهوره ده چه د زنگون یا ستر په ښکاره کیدو او خپل یا د بل چا ستر ته په کتلو اودس ماتېږي دا بالکل غلط دي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خُوكْ چہ پہ ما دِ جُمعی پہ ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت پہ ورځ د هغه شفاعت كوم. (کنز العمال)

خو د آوَدَس په آدابو کښ دي چه د نامه نه واخله د دواړو زنگونانو سره ټول ستر پټ وي بلکه د استنجا نه پس فوراً پټول پکار دی، ځکه چه د ضرورت نه بغیر ستر ښکاره ساتل منع او د نورو په مخکښ ستر ښکاره کول حرام دي. (بهار شریعت ج 1 ص 309)

د غُسل آوَدَس کافي دې

د غُسل د پاره ئې چه کوم آوَدَس کړې وو هُم هغه کافي دې اوس که په برېښه هُم اولامي، نو بيا هم د غُسل نه وروستو آوَدَس کول ضروري نه دې بلکه که آوَدَس ئې هم نه وو کړې نو د غُسل کولو سره د آوَدَس په اندامونو باندې هم اوبه بهیري ځکه آوَدَس هم اوشو، د کپړو بدلولو سره هم آوَدَس نه ماتیري.

په لارو کښ وینه

(1) د خُلی نه وینه خارج شوه که په لارو باندې غالبه [یعنې زیاته] وي نو آوَدَس مات شو گنې نه [یعنې که غالبه نه وي نو مات نه شو] د غلبې نخبه داده چه که د لارو رنګ سور شو نو وینه به غالبه گنرلې شي او آوَدَس به مات شي، دا سرې لارې ناپاکه هم دي. که لارې زیرې وي نو په وینه به لارې غالبې منلې شي، لِهَذَا آوَدَس مات نه شو او دا زیرې لارې هم ناپاکه نه دي. (بهار شریعت ج 1 ص 305) (2) د

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په کتاب کښ په ما باندې درود پاک اولیکلو ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرستې به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (طبراني)

خُلې نه دومره وینه راغله چه لارې سرې شوې او لوټه يا گلاس ته ئې خُله اولگوله او د خُله پاکولو د پاره ئې ترې اوبه په خُله کښ واغستې نو لوټه گلاس او ټولې اوبه نَجَس [يعنې گنده، ناپاکه] شوې لِهذا په داسې موقع باندې په لاس کښ اوبه واخلي او په احتياط سره خُله پاکه کړئ او دا احتياط هم کوئ چه ستاسو کپړو ته خاڅکي اونه شي.

په اَوَدَس کښ د شک راتلو پينځه احکام

- (1) که د اَوَدَس کولو په دوران کښ درته د کوم يو اندام په وينځلو کښ شک شي او دا د ژوند ورومبئ واقعه وي نو هغه اووينځئ او که اکثر درته شک پريوځي نو د دې طرف ته توجّه مه ورکوئ. او که هم دغسې درته د اَوَدَس نه وروستو هم شک پريوځي نو د دې هيڅ پرواه مه کوئ. (بها رِ شريعت ج 1 ص 310) (2) ستاسو اَوَدَس وو او اوس هم شک پيدا شو چه پته نشته چه اَوَدَس مې شته او که نه، په داسې صورت کښ ستاسو اَوَدَس شته دې ځکه چه صرف په شک اَوَدَس نه ماتيري. (ايضاً ص 311) (3) د وسوسې په صورت کښ احتياطاً اَوَدَس کول احتياط نه دې بلکه د شيطان اِتِّبَاع ده [يعنې د شيطان منل دي]. (ايضاً ص 311) (4) يقيناً د هغه وخته پورې ستاسو اَوَدَس قائم دې ترڅو چه د اَوَدَس د ماتيدو داسې [پوخ] يقين اونه شي چه قسم پرې کولې شئ.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پِه ما باندې درود شریف لولئ اللہ عَزَّوَجَلَّ به پِه تاسو رحمت را ليري. (ابن عدي)

(5) يو اندام د وينځلو نه پاتي شوې دې خو دا ياد نه دي چه کوم يو اندام وو نو گځه بڼپه اووينځئ. (درمختار ج 1 ص 310)

د اوده کيدو سره د اودس د ماتيدو او نه ماتيدو بيان

په خوب د اودس ماتيدو دوه شرطونه دي: (1) چه دواړه سُرین [کيناستلو دواړه طرفونه] جوخت لگيدلي نه وي. (2) په داسې حالت اوده شو چه د غفلت سره په اوده کيدو کښ رُکاوت نه وي. چه کله دواړه شرطونه جمع شي يعنې چه سُرین هم په صحيح طريقه جوخت نه وي لگيدلي او په داسې حالت کښ اوده شوې وي چه د غفلت سره په اوده کيدو کښ رُکاوت نه وي نو د داسې خوب سره اودس ماتيري. او که يو شرط موجود وي او بل شرط موجود نه وي نو اودس نه ماتيري.

د اوده کيدو هغه لس طريقې چه په هغې سره اودس نه ماتيري

(1) په داسې طريقه اوده کيدل چه دواړه سُرین په زمکه جوخت لگيدلي وي او دواړه بڼپې ئې يو طرف ته خورې کړي وي. (په گُرسۍ، او د ريل او د بس په سيټ د ناستې هم دا حکم دې) (2) په داسې شان اوده کيدل چه سُرین په زمکه جوخت لگيدلي وي او دواړه پڼدۍ د دواړو لاسو په حلقه [يعنې گيره] کښ اونيسي اگر که لاس په زمکه وغيره باندې يا سر په زنگونانو کيږدي (3) پلټۍ [لتۍ] اووهي اوکښيني که په زمکه وي او که په تخت وي او که په کټ وغيره باندې وي (4)

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې یو ځل دُرُود شریف اولوستو الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رحمتونه رالېږي او د هغه په اعمال نامه کښ به لس نیکی لیکي. (ترمذی)

د التَّحِيَّات په شان سیده ناست وي (5) په اَس یا قچر وغیره باندې په زین د پاسه ناست وي (6) د [خاروي] په بربنډه ملا ناست وي خو چہ خاروي مخ په بره خيژي یا لار هواره وي. (7) بالبنټ ته ئې په داسې طريقه ډډه وهلي وي چہ سُرین ئې صحيح جوخت لگیدلې وي اگر چہ د بالبنټ لري کولو سره دې اولويږي (8) چہ ولاړ وي (9) د رُکوع په حالت کښ وي (10) د سَنَّت مطابق څنگه چہ نارینه سجده کوي چہ داسې سجده اوکړي چہ خيټه د ورنونونه او متې د ډډو نه جُدا وي دا ذکر کړې شوي حالتونه که په نمانځه کښ پيښ شي یا د نمانځه نه بهر، نو اودس ورسره نه ماتېږي او نه ورسره نمونځ ماتېږي اگر که ارادتاً اوده شي، البتَّه چہ کوم رُکن ئې بالکل په اودو کښ ادا کړو د هغې اعاده (يعني بيا کول) ضروري دي او که په ويښه ئې شروع کړې وو او بيا خوب ورغلو نو چہ کومه حصه ئې په ويښه کښ ادا کړه هغه ادا شوه بقیه به ادا کول وي.

د اوده کیدو هغه لس طريقي چہ په کومو اودس ماتېږي

- (1) د ښپو په سر داسې ناست وي چہ دواړه زنګونان ئې ولاړ وي
- (2) داسې ملاست وي چہ ملا ئې لگیدلي وي (3) داسې اوده وي چہ خيټه ئې لگیدلي وي (4) په ښي یا گځه ډډه ملاست اوده وي. (5)
- په یو څنګل ئې ډډه وهلي وي او اوده وي (6) په ناسته داسې اوده وي

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې دَ جَمْعِي پہ ورځ 200 ځلہ دُرود شریف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناھونه به معاف شي. (کِتَابُ الْعَمَالِ)

چه يو طرف ته ټيټ شوې وي چه د هغې په وجه ئې يو يا دواړه سُرین اوچت شوي وي (7) [د څاروي] په لغړه ملا سور [اوده شوې] وو او څاروې ښکته طرف ته کوزيدو (8) خيټه ئې په ورنونو لگولي وي او داسي اوده وي چه سُرین ئې جوخت نه وي لگيدلې. (9) چه پلټئ ئې وهلي وي او داسي ناست وي چه سر ئې په ورنونو يا په پنډو ايسنودې وي [او اوده وي] (10) څنگه چه زنانه سجده کوي په دغه انداز سجده کښ اوده شو چه خيټه ئې د ورنونو سره او متې ئې د ډډو سره لگيدلي وي يا ئې مړوندونه په زمکه خواره پراته وي. دا ډگر کړې شوي حالتونه که په نمانځه کښ پيښ شي يا د نمانځه نه علاوه اودس پرې ماتيري. بيا په دې صورتونو کښ که قصداً اوده شو نو نمونځ ئې فاسد [يعنې مات] شو او که بلاقصداً [يعنې بې اراده] اوده شو نو اودس ئې مات شو خو نمونځ ئې مات نه شو [د مخصوصو شرطونوسره] باقي نمونځ په هم هغه ځای کولې شي په کوم ځای چه خوب ورغلې وو. که شرائط ورته نه وي معلوم نو د سره دې بيا نمونځ اوکړي. (ماخوذ از فتاویٰ رضويه ج 1 ص 365 نه 367)

د انبياء کرام عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام اودس او خوب مبارک

د انبياء کرام عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام اودس په اوده کيدلو نه ماتيري. فائده: د انبياء کرام عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام سترگې اودې کيږي، زړه

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَہ ما باندِی د دُرود شریف کثرت کوئی بیشکہ دا ستاسو د پارہ پاکی دہ. (اَبُو یَعْلٰی)

ٲی کلہ ہم نہ اودہ کیڑی. (1) د اَوَدَس حُیْنِی نَوَاقِص (یعنی د اَوَدَس ماتولو خیزونہ) د انبیاء کرام عَلَیْہِمُ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام د پارہ د اَوَدَس د ماتولو سبب نہ وی حُکَہ چہ د هغی کیدل د هغوئی د پارہ مُحال دی (یعنی هِدو کیدی نہ شی) لکہ جُنون [یعنی لیونتوب] یا پہ نمانخہ کنب قهقهہ [خندا] (2) بیهوشی هم د انبیاء کرام عَلَیْہِمُ الصَّلٰوۃُ وَالسَّلَام پہ ظاهري بدن راتلی شی، زہ مُبارک بہ ٲی پہ دِی حالت کنب هم بیدار او خبردار وو. (فَتَاوٰی رَضَوِیَّہ مُمَخَّرَجَہ ج 4 ص 740)

د جُمَاتُونو اَوَدَس خانی

مِسواک کولو سرہ حُیْنِی وخت د غابنُونو نہ وینہ راخِی او لارِی هم د سُر والی پہ وجہ ناپاکہ شی، خو افسوس چہ خلق احتیاط نہ کوی. د جُمَاتُونو اَوَدَس د خانی نالی هم اکثر کمِی جَوَری وی چہ د هغی پہ وجہ جامو او بدن تہ د سرو لارو د خُلی د اوبو خاخی کیڑی او د کور د غسل خانی پہ پوخ فرش باندِی د اَوَدَس کولو سرہ د دِی نہ هم زیات خاخی کیڑی.

پہ کور کنب اَوَدَس خانہ جوړہ کرئ

نن صبا پہ بیسن [یعنی د لاس وینځلو پہ خائ] کنب پہ ولاړہ ولاړہ د اَوَدَس کولو رواج دِی او دا خلافِ مستحب دِی. افسوس! خلق د سهولتونو نہ ډکی غټې غټې بنگلې خو جوړوي خو پہ هغی کنب د

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چاچہ پہ ما باندې لس ځلہ دُرودِ پاک اولوستل
الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل کړي. (طبراني)

اَوَدَسُونو [جدا] ځای نه جوړوي. د ستو درد لرونکو اسلامي وروڼو په خدمت کښ مدني عرض دې چه که کيدې شي نو په خپل کور کښ کم نه کم د يوې ټوټې د اَوَدَس ځای ضرور جوړ کړئ. په دې کښ دا احتياط ضرورساتی چه د ټوټې داره سيده په فرش باندې د لگيدو په ځای په زوړي [يعني بنوينده ځای باندې] لگي که نه وي نو دغابونو نه د وينې وغيره راتلو په صورت کښ به هم هغه د خاڅکو لگيدو مسئله جوړيږي. که تاسو محتاط اَوَدَس خانه جوړول غواړئ نو هم د دې رسالې شاته ورکړې شوې نقشې نه مدد واخلئ. په ډبليو سي (W.C) کښ په اوبو باندې د استنجا کولو سره عام طور د دواړو ښپو گيتو [پرکو] طرف ته خاڅکي کيږي لهدا د فراغت نه پس احتياطاً د ښپو دا حصې وينځل پکار دي.

د اَوَدَس خانې جوړولو طريقه

د کور د يو نل اَوَدَس خانې ټول پيمائش يعنې اوگدوالي دوه نيم څلوېښت انچ او پلن والې ئې پاؤکم پنځوس انچ، اوچت والې د زمکي نه پاؤکم څوارلس انچ، په هغې د پاسه ووه نيمې انچې نور د ناستې سيټ د هغې عرض (يعنې پلن والې) دوه نيم ديرش انچ او اوگدوالي د يو سر نه واخله د بل سره پورې يعنې د پورې په شان، د دې ناستې د سيټ او د مخامخ ديوال د مينځ فاصله 25 انچ، مخې

فَرَمَانَ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د جُمعې په شپه او د جُمعې په ورځ په ما باندې د دُرُود کثرت کوي، خوک چه داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کونکې او گواه جوړېږم. (شُعْبُ الْإِيمَان)

طرف ته داسې چرهن [زورې] (Slope) جوړ کړئ چه نالئ د ووه نیم انچه نه زیاته آرته نه وي، د بنپو ایښودو د ځای د بنپو د اوگدوالی نه معمولي زیات مثلاً چه ټول پاؤ باندې یوولس انچ وي، د ټول ځای مخې ته حصه څلور نیم انچ زیگ اوساتی چه په هغې باندې مېرلو سره د بنپو خیرې (خاص طور په یخنی کښ) لرې کولې شي. د L (ایل) یا U (یو) په شان “مکسچرنل” [یعنې ټوټی] د نالئ د زمکې نه 32 انچ پاس اولگوئ، د دې ترکیب داسې جوړ کړئ چه د اوبو داره په بنوینده ځای (Slope) باندې پریوځي او ستاسو د پاره به د غابونو د وینې وغیره نجاست نه بچ کیدل **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ** آسان شي. د معمولي تبدیلی سره په جوماتونو کښ هم په دې ترکیب سره اودس خانې جوړیدې شي.

نوټ: که چرې ټاټلونه لگوئ نو په بنوینده ځای باندې سپین ټاټلونه اولگوئ چه که چرې د مسواک کولو سره د غابونو نه وینه راشي نو چه په لارو وغیره کښ ښکاري.

د “یا رسول خدا” د نهه حروفو په

نسبت د اودس خانې 9 مدنی گلونه

(1) که کیدې شي نو هم د دې رسالې شاته ورکړې شوي نقشي نه رهنمائي حاصله کړئ او په خپل کور کښ اودس خانه جوړه کړئ.

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې یو ځل دُرُود اولوي الله د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحَد د غَر هُمَره دې. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

(2) (د گیلکار دلیلونه مه منئ او) د ورکړې شوې نقشي مطابق په کور کښ د جوړې شوي اَوَدَس خانې د پاسني (یعنې د ښپو د ایښودو د) فرش لیول دوه انچه مخ په ښکته (Slope) اوباسئ.

(3) که د یو نه زیات نلونه لگول غواړئ نو د یو نل نه د بل نل پوري د 25 انچه فاصله پرېږدئ.

(4) د اَوَدَس خانې ټوټې [د اوگدولو د پاره د ټوټې نه مخکښ] د ضرورت مطابق نیل اولگوئ.

(5) که پائپ د دیوال د باهر نه لگوئ نو حسبِ ضرورت د ناستی سیت یو یا دوه انچ نور شا ته کړئ.

(6) غوره داده چه اول ئې کچه جوړ کړئ او یو دوه ځله په هغې کښینئ یا پرې اَوَدَس اوکړئ او په ښه طریقه ئې اوگورئ، د هغې نه پس ئې بیا پوخ کړئ.

(7) د اَوَدَس خانې یا د حمام وغیره په فرش که ټائلونه لگوئ نو زاگه (Slip Resistance Tiles) ټائلونه پرې لگوئ چه د ښوئیدو خطر کمه شي.

(8) د ښپو ایښودو د ځای سر او د هغې سره ښکته د زوړې ځای کم نه کم دوه دوه انچه حصې باندې ټائل مه لگوئ بلکه هغه حصه په سیمنټو ښه زیگه او گول جوړه کړئ چه ضرورتاً پرې د مېلو سره د ښپو نه خپرې لري کولې شي.

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَہ ما باندِی پَہ دُرود لوستو خپل مجلسونہ بُنْکِی کړئ ځکه چہ ستاسو دُرود لوستل بہ د قیامت پَہ ورځ ستاسو د پاره نُوړ وي. (فِرْدَوْسُ الْاَخْبَار)

(9) د پخلي ځای، غسل خانه، د بیت الخلا فرش، ارت انگنږ [صحن، غولې]، چت، د جُمَات اَوَدَس خانه اوکوم کوم ځای چہ د اوبو د بهیولو ضرورت پریوځي د هغه ځایونو د فرش مخ پَہ بُنکته (Slope) چہ درته گیلکار څومره اووایي د هغې نه یو پَہ یوه نیمه (مثلاً که هغه دوه انچه اووایي نو تاسو ئې درې انچه) کړئ. گیلکار خو به هم دا وایي چہ تاسو فکر مه کوئ یو څاڅکي اوبه به هم نه اودرېږي، که تاسو د هغه پَہ خبرو کنبی راغلئ نو کیدې شي چہ مخ پَہ بُنکته سلوپ به صحیح جوړ نه شي لَهذا که د هغه پَہ خبره اِعْتِمَاد اونه کړئ نو **إِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** د دې فائده به تاسو پخپله اووینئ ځکه چہ مُشَاهِدَه هم داده چہ اکثر پَہ فرش وغیره باندې ځای پَہ ځای اوبه ولاړې وي.

د چا چہ اَوَدَس زر ماتیري د هغه د پاره شپږ احکام

(1) [د بولو وغیره] د څاڅکي راتلو، د شا طرف نه هوا خارج کیدو، د زخم د بهیدو، د څوگ سترگې نه د مرض پَہ وجه اوبنکې بهیدلو، د غوږ، نوم، سینې نه د اوبو وتلو، د دانې یا ناسور نه رطوبت [یعنې لوند والې] بهیدلو او د دست راتلو سره اَوَدَس ماتیري که چا ته داسې مرض مسلسل جاري وي او د شروع نه د آخره پورې یو وخت تیر شو چہ د اَوَدَس سره ئې فرض نمونځ ادا نه کړې شو هغه شرعاً مَعذُور دې. پَہ یو اَوَدَس باندې پَہ هغه وخت کنبی چہ څومره نمونځونه

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جُمعی پہ شپہ او د جُمعی پہ ورځ په ما باندې په کثرت سره درود لولئ ځکه چه ستاسو دُرود په ما پیش کیري. (ظہراني)

غواړي او دي ئې کړي. د هغه اَوَس به په دې مرض نه ماتیري.

(بهار شریعت ج 1 ص 385، درمختار و ردالمحتار ج 1 ص 553)

دا مسئله په اسانو لفظونو کښ د بیانولو کوشش کووم. داسي قسم مریض او مریضه د د خپل عُدْرِ شرعي کیدو یا نه کیدو اندازه داسي اوکړي چه د دوو فرض نمونځونو د مینځ په وخت کښ د کوشش اوکړي چه اَوَس اوکړي او د پاکئ سره کم از کم فرض نمونځ ادا کړې شي. د پوره وخت په مینځ کښ د بیا بیا کوشش کولو باوجود که دومره مهلت مِلّاؤ نه شو، هغه داسې چه کله خود اَوَس په مینځ کښ عُدْر لاحق شي او کله د اَوَس مکمل کیدو نه وروسته د نمانځه په ادا کولو کښ، تر دي چه آخري وخت راغې نو اوس هغوئ ته اجازت دې چه اَوَس اوکړي او نمونځ ادا کړي، نمونځ به اوشي، اوس که د نمانځه په دوران کښ د بیماری په وجه د بدن نه نجاست هم خارج کیري [نمونځ به اوشي]. فُقَهائے کرام رَحْمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام فرمائي: که د چا پوزه ماته شوه یا د هغه زخم په بهیدو شو نو هغه د د آخري وخت انتظار اوکړي که وینه بنده نه شي (بلکه که مسلسل یا ساعت په ساعت جاري وي) نو د وخت د وتلو نه د مخکښ اَوَس اوکړي او نمونځ د ادا کړي. (الْبَحْرُ الرَّائِقُ ج 1 ص 373-374)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د هغه کس پوزه ډ په خاورو خړه شي چه د چا په مخکښ زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (ترمذي)

(2) د فرض نمونځ د وخت په تیریدو د معذور اودس ماتیري لکه څنگه چه چا د مازدیگر په وخت کښ اودس کړې وو نو د نمر د پریوتو سره د هغه اودس مات شو او که چا د نمر د راختلو نه وروستو اودس اوکړو نو چه د څو پورې د ماسپښین وخت ختم نه وي اودس به ئې نه وي مات، ځکه چه تر اوسه پورې د یو فرض نمونځ وخت نه دې تیر شوې. د فرض نمونځ وخت چه څنگه تیر شي نو د معذور اودس مات شی او دا حکم به په دې صورت کښ وي چه د معذور عذر د اودس کولو په دوران کښ یا د اودس نه وروستو ظاهر شي که داسې نه وي او بل څه حدث (یعنې د بې اودسۍ څه بل سبب) هم نه وي پښن شوې نو د فرض نمونځ د وخت په تیریدو به اودس نه ماتیري. (بهار شریعت ج 1 ص 386، درمختار، رد المحتار ج 1 ص 555)

(3) چه عذر ثابت شو نو د څو پورې چه د نمانځه په یو پوره وخت کښ یو پیره هم هغه عذر پښن شي نو معذور به گنرلې شي. مثلاً د چا چه په پوره وخت کښ څاڅکې راتلو او هغه ته دومره موقع هم ملاؤ نه شوه چه هغه اودس اوکړي او فرض ادا کړي نو معذور شو. بیا په نورو وختونو کښ ورته دومره موقع ملاویري چه اودس اوکړي او نمونځ اوکړي خو یو ځل نیم ئې څاڅکې راځي نو اوس هم معذور دې. خو که پوره یو وخت داسې تیر شو چه یو ځل هم څاڅکې رانغلو نو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم خلق چہ د خپل مجلس نہ د اللہ عَزَّوَجَلَّ د ذکر او په نبي باندې د درود شریف لوستلو نه بغیر پاخیدل نو هغه د بدبوداره مُردار نه پا خیدل. (شُعْبُ الْاِيْمَان)

مَعذُور پاتې نه شو بيا چه کله هغه مخکېنې حالت راغلو (يعنې پوره

وخت مسلسل مرض شو) نو بيا معذور شو. (بهار شريعت ج 1 ص 385)

(4) د مَعذُور اَوَدَس په هغه شي نه ماتېږي د څه په وجه چه هغه مَعذُور دې خو که بل څه اَوَدَس ما توونکې څيز پيښ شي نو اَوَدَس ئې مات شو. مثلاً د چا چه د هوا د خارج کيدو مرض وي نو د څاڅکي په وتلو سره به د هغه اَوَدَس مات شي او د چا چه د څاڅکي مرض دې د هغه به د هوا د خارج کيدو سره اَوَدَس مات شي.

(بهار شريعت ج 1 ص 386)

(5) مَعذُور د څه حدث (يعنې د اَوَدَس ماتونکي څه عمل) نه پس اَوَدَس اوکړواو د اَوَدَس کولو په وخت کښ هغه څيز نشته د څه په وجه چه مَعذُور دې بيا د اَوَدَس نه پس هغه د عُذر والا څيز پيښ شو نو اَوَدَس مات شو (دا حکم به په هغه صورت کښ وي چه کله معذور د خپل عذر نه سوا څه په بله وجه اَوَدَس کړې وي او که د خپل عذر په وجه ئې اَوَدَس کړې وي نو د اَوَدَس نه پس د عذر پيښيدو په صورت کښ به ئې اَوَدَس نه ماتېږي) مثلاً چه د چا څاڅکي راتلل او د هغه هوا خارج شوه او هغه اَوَدَس اوکړو او د اَوَدَس کولو په وخت کښ ئې څاڅکي بند وو او د اَوَدَس کولو نه پس ئې څاڅکي راغې نو اَوَدَس ئې مات شو. خو که د اَوَدَس په مينځ کښ ئې څاڅکي جاري وو نو اَوَدَس مات نه شو.

(بهار شريعت ج 1 ص 387، درمختار، ردُّ الْمُحْتَار ج 1 ص 557)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې په ورځ کښ 50 ځله درود پاک اولوي د قیامت په ورځ به زه د هغه سره مُصَافَحَه کووم (یعنې لاس مِلاووم). (ابن بشکوال)

(6) که معذور ته داسې عذر وي چه د هغې په وجه کپرې ناپاکه کيږي نو که د يو ډرهم نه زياتې ناپاکه شوې او پوهيږې چه دومره وخت شته دې چه دا وينځلې شم او په پاڅو کپرو کښ نمونځ کولې شم نو فرض دي چه دا اووينځي او نمونځ پکښ اوکړي او که پوهيږي چه په نمونځ کولو کولو کښ به بيا هم هغه همره ناپاکه شي نو بيا وينځل ضروري نه دي. هم په دغه [کپرو] کښ دي ئې اوکړي اگر که مُصَلِّي هم گنده شي بيا به هم د هغه نمونځ اوشي. (بهار شريعت ج 1 ص 387)

(دمعذور د اودس تفصيلي مسائل فتاوی رَضَوِيَّه جلد 4 صفحه 367 تا 375. بهار شريعت جلد 1 صفحه 385 تا 387 نه معلوم کړئ)

ووه مُتَفَرِّقات

(1) وارې بول، غټ بول، ودي، مذي، مني، چينجې يا شکه د نارينه يا د زنانه د مخکښ يا د شاد مقام نه اوځي نو اودس به مات شي. (فتاوی عالکيري ج 1 ص 9)

(2) دنارينه يا د زنانه د شاد مقام نه معمولي شان هوا هم خارج شوه اودس مات شو. د نارينه يا د زنانه د مخکښ مقام نه هوا خارج شوه نو اودس ورسره نه ماتيږي. (ايضاً، بهار شريعت ج 1 ص 304) (3) د بيهوشه کيدو سره اودس ماتيږي. (فتاوی عالکيري ج 1 ص 12) (4) ځينې خلق وائي چه د خنزير د نوم اغستو سره اودس ماتيږي دا غلطه ده. (5) د اودس کولو په دوران کښ که هوا خارج شي يا په بله څه وجه اودس

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د قیامت پہ ورځ به په خلقو کښ ما ته ډیر نږدې هغه وي چا چه په دُنیا کښ په ما باندې زیات درود پاک لوستلې وي. (ترمذی)

مات شي نو د نوي سر نه اودس اوکړئ مخکښ وينځلې شوي اندامونه ناوینځلې شو. (فتاوی رضویہ مؤخرجه ج 1 ص 255) (6) قرآن پاک یا د دې یو آیت یا که په هره ژبه کښ د قرآن پاک ترجمه وي هغې ته بې اودسه لاس لگول حرام دي. (بهار شریعت ج 1 ص 326، 327 وغیره) (7) آیت ته د لاس لگولو نه بغير په کتلو سره یا په یادو بې اودسه لوستلو کښ باک نشته.

د آیت لیکلي شوي کاغذ شاته د لاس لگولو مسئله

په کتاب یا اخبار [وغیره] کښ چه کوم ځای آیت لیکلې شوې وي، خاص هغه ځای ته بې اودسه لاس لگول جائز نه دي. که هم هغه طرف ته چا لاس اولگوو په کوم طرف چه آیت لیکلې شوې دې یا د هغې شاته (یعنې د لیکلې شوي آیت رسا شاته) دواړه ناجائزه دي. (آیت یا د هغې رسا شاته حصې نه علاوه)، باقي پانړې ته په لاس لگولو کښ باک نشته، لوستل بې اودسه هم جائز دي. که د لامبلو حاجت [یعنې غسل کول فرض] وي نو (لوستل) هم حرام دي. وَاللَّهُ تَعَالٰی اَعْلَم.

(فتاوی رضویہ مؤخرجه ج 4 ص 366)

بې اودسه د قرآن مجید یو ځای ته هم لاس نه شي لگولې

بې اودسه آیت ته لاس لگول خو حرام دي اگر که آیت په بل کوم یو کتاب کښ لیکلې شوې وي خو د قرآن مجید ساده حاشیه

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چاچہ پہ ما باندې لس ځله دُرود پاک اولوستل الله عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل کړي. (طبرانی)

بلکه [دهغې گټې]، بلکه کومه کپړه یا خرمن چه په گټه پورې نخبتي یا گندلي شوي وي هغې ته لاس لگول هم حرام دي، خو که په ”کڅوړه“ کښ وي نو کڅوړې ته لاس لگولې شي. بې اودسه خپلې سينې ته هم قرآن شريف نه شي لگولې. که د بې اودسه په خټ [يا اوگه وغيره] باندې د اوگد خادر يو گوټ پروت وي او د هغې بل گوټ په لاس کيږدي او قرآن شريف ته لاس لگول غواړي، که خادر دومره اوگد وي چه د دې کس د کښيناستو پاڅيدو سره د هغې بل گوټ ته حرکت نه رسي [يعنې نه خوزيږي] نو جائز دي، گنې نه [يعنې که داسې نه وي نو ناجائزه دي]. (فتاویٰ رضویہ مخزجہ ج 4 ص 724، 725)

په اودس کښ د اوبو اسراف

نن صبا اکثر خلق په اودس کولو کښ تيز نل چالو کړي او ډيرې زياتې اوبه تويوي. تر دې چه ځينې چه څنگه اودس خانې ته را اورسي نو مخکښ نل چالو کړي او د هغې نه وروستو بيا لښتونږي په بره کوي د دومره وخته پورې معاذ الله عَزَّوَجَلَّ اوبه ضائع کيږي، هم دغسې د مَسْح کولو په دوران کښ اکثر خلق نل چالو پريږدي! مونږ ټولو لره د الله عَزَّوَجَلَّ د پرې په وجه د اسراف نه بچ کيدل پکار دي، د قيامت په ورځ به د زرې زرې او د څاڅکي څاڅکي حساب کيږي. د اسراف د مُدَمَّت په باره کښ څلور احاديث مبارکه اولولئ او د خوف خداوندي عَزَّوَجَلَّ نه اولړ زيږئ.

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جُمعې پہ شہہ او د جُمعې پہ ورځ پہ ما باندې د دُرُود کثرت کوي، خوځ چه داسې کوي د قیامت پہ ورځ به زه د هغه شفاعت کونکې او گواه جوړیږم. (شُعْبُ الْإِيمَان)

(1) په جاري نهر باندې هم اسراف

دَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ خوږ رسول، رسول مقبول صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په حضرت سعد رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْہُ باندې ورغلو هغوئي اودس کولو. ارشاد ئې ورته اوفرمائیل: دا اسراف څنګه؟ عرض ئې اوکړو، آیا په اودس کښن هم اسراف شته؟ اوئې فرمائیل: ”آو اگر که ته په جاري نهر ئې.“

(ابن ماجه، ج 1 ص 254، حدیث 425)

د اعلحضرت فتوی

زما آقا اعلحضرت، امام اهل سنت رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ د دې حدیث لاندې فرمائي: حدیث په جاري نهر کښن هم اسراف ثابت کړو او اسراف په شرع کښن د شروع نه مذموم راغلې دې، آیه کریمه:

إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٣١﴾ (پ 8 الانعام 141)

(مفهوم ترجمه کنز الایمان: بیشکه بې ځایه خرچ کوونکي هغه نه خوښوي) مُطلق دې نو دا اسراف به هم ضرور مذموم او منع وي بلکه پخپله اسراف فی الوضو کښن صیغه نهي وارد او نهي حَقِيقَةً مُفِيدَةٌ تَحْرِيمٍ. (یعنې په اودس کښن د اسراف د منع حکم راغلې دې او په حقیقت کښن د منع کولو حکم حرام کیدل ثابت کوي). (فتاوی رضویه ج 1 ص 731)

د مفتي احمد یار خان تفسیر

مُفسِّر شہیر حضرت مفتی احمد یار خان عَلَیْہِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی د اعلحضرت رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ په فتوی کښن ذکر کړې شوي د سُورَةُ الْاَنْعَام د 141

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم کس چہ پہ ما درود پاک لوستل ھیر کړل ھغه د جَنَّت لاره ھیره کړه. (طبرانی)

نمبر آیت لاندې د بې ځايه خرچ (يعني اسراف) په باره کښ ليکي: ”په ناجائزه ځاي کښ خرچ کول هم بې ځايه خرچ دې او د ټول مال په خرچ کولو خپل بال بچي فقيران جوړول هم بې ځايه خرچ دې، د ضرورت نه زيات خرچ کول هم بې ځايه خرچ دې ځکه د اودس اندامونه (د شريعت د اجازت نه بغير) خلور ځله وينځل اسراف منلې شوې دې“. (نورالعرفان ص 232)

(2) اسراف مه کوه

حضرت سَيِّدُنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُمَا فرمائي: د الله عَزَّوَجَلَّ خوږ محبوب صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم يو کس په اودس کولو اوليدو اوښي فرمائي: ”اسراف مه کوه اسراف مه کوه“.

(سَنَنِ ابْنِ مَاجَه ج 1 ص 254 حديث 424)

(3) اسراف شيطاني کار دې

د حضرت سَيِّدُنَا اَنَسٍ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُ نه روايت دې، په اودس کښ ډيرې زياتې اوبو بهيولو کښ هيڅ خير نشته او دغه کار د شيطان له طرفه دې. (کنز العمال ج 9 ص 144 حديث 26255)

(4) د جَنَّت سپين محل غوښتل څنگه دي؟

حضرت سَيِّدُنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُ د خپل ځوئ نه داسې دُعا واوریده چه يا اِلهی! عَزَّوَجَلَّ زه ستا نه د جَنَّت د بنی طرف

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک او نه لوستو تحقیق هغه بد بخته شو. (ابن سنی)

والا سپین محل غواړم. نو ورته ئې اوفرمائیل: اے زما ځویه! د الله **عَزَّوَجَلَّ** نه جنت غواړه او د دوزخ نه د هغه پناه غواړه. ما د رَسُولُ اللہ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نه اوریدلي دي چه په دې اُمّت کښې به هغه قوم وي چه په اودس او دُعا کښې به د حد نه تجاوز کوي [یعنې د حد نه به اورې]. (سنن ابو داؤد ج 1 ص 68 حدیث 96)

مُفَسِّر شہیر حَکِیمُ الْأُمّت حضرت مفتی احمد یار خان **عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰہِ** د دې حدیث پاک لاندې فرمائی: ”په دُعا کښې د حد نه اوریدل خو دا دي چه د داسې خبرې تعین اوکړې شي چه د هغې ضرورت نه وي څنگه چه د هغوی صاحبزاده [یعنې د هغوي ځوی] اوکړو. فردوس (کوم چه د ټولو نه اعلی جنت دې د هغې) غوښتل ډیر غوره دي ځکه چه په هغې کښې شخصي تعین (یعنې د خپل طرف نه مقرر کول) نشته، نوعي تَقَرُّر دې (یعنې قسم مقرر کول دي) او د دې حکم ورکړې شوې دي.

(مرآة المناجیح ج 1 ص 293)

بد ئې اوکړل او ظلم ئې اوکړو

یو اعرابی د حضور سید عالم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په خدمت اقدس کښې حاضر شو او د اودس په باره کښې ئې تپوس اوکړو، حضور اقدس صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم د هغوئې په مخکښ اودس اوکړو چه په هغې کښې ئې یو یو اندام درې درې ځله اووینځلو بیا ئې اوفرمائیل: اودس

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله ماښام دُرود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیږي. (مَجْمَعُ الزَّوَائِد)

داسې دې، نو چه څوک د دې نه زیات اوکړي یا کم اوکړي هغه بد اوکړل او ظلم ئې اوکړو. (سُنَنِ نَسَائِي ص 31 حدیث 140)

إِسْرَاف صرف په دوو صورتونو کښ ګناه ده

زما آقا اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان عَلَیْہِ رَحْمَةُ اللہِ عَلَیْہِ لیکي: دا وَعید په دې صورت کښ دې چه کله په دې عقیده زیاتې اوکړي چه زیاتې کول سُنَّت دي. خو که تَثْلِیث (یعنې درې ځله وینځل) ئې سُنَّت اومثل او په اَوَدَس د پاسه د اَوَدَس کولو په اراده یا د شک په وخت کښ د زړه د تَسْلَی د پاره یا تَبْرِید (تَب. رید یعنې د اندامونو د یخولو د پاره) یا تَنْظِیف (یعنې د صفائی) د پاره ئې زیات اوکړل یا ئې د څه حاجت په وجه کمې اوکړو نو هیڅ باک نشته. صرف په دوو صورتونو کښ اِسْرَاف [یعنې زیات خرچ کول] ناجائزه او ګناه ده یو دا چه څه د ګناه په کار کښ ئې خرچ او استعمال کړي، بل دا چه صرف بیکاره خپل مال ضائع کړي. په اَوَدَس او غُسل کښ د درې ځلو نه زیات اوبه اړول هله چه د صحیح غرض (یعنې جائز مقصد) د پاره وي هیڅ کله اِسْرَاف نه دې ځکه چه د جائز غرض د پاره خرچ کول نه پخپله ګناه ده نه بیکاره ضائع کول دي. (فَتَاوَى رَضَوِیَه ج 1 جزب ص 940 تا 942)

عملي طور اَوَدَس زده کړئ

خوږو خوږو اسلامی ورونږو! د دې حدیث پاک نه معلومه شوه چه د ښودنې د پاره پخپله عملي طور د بل په مخکښ اَوَدَس کول د سُنَّت

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکره. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

نه ثابت دي. مُبَلِّغينو ته پکار دي چې په دې باندې عمل اوکړي او بغير د اسراف نه صرف د ضرورت مطابق په اوبو بهيولو د درې درې ځله اندامونو وينځلو سره د بنودنې د پاره د اسلامي ورونږو په مخکښ اَوَدَس اوکړي. بالکل د شريعت د اجازت نه بغير چې يواندام هم څلور ځله اونه وينځلې شي د دې خيال ساتل پکار دي، بيا که څوک په خپله طبعه خپله اصلاح کول غواړي هغه د هُم د مُبَلِّغ په مخکښ اَوَدَس اوکړي او د مُبَلِّغ په ذريعه د خپلې غلطيانې لرې کړي. د دعوت اسلامي د سُنْتونو د تربيت په مدني قافلو کښ د عاشقان رسول په صُحْبَت کښ دا مدني کار په ډيره ښه طريقه سره کيدې شي. صحيح اَوَدَس کول ضرور ضرور ضرور زده کړئ. صرف يو دوه ځله د اَوَدَس طريقه په لوستو سره په صحيح معنو کښ اَوَدَس کول زده شي دا ډير مشکل دي. بيا بيا مَشَق کول غواړئ. د اَوَدَس زده کولو دپاره د دعوت اسلامي اشاعي ادارې مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ نه جاري شوي V.C.D بڼام ”وضو کا طريقه“ کتل ډير زيات فائده مند دي.

د جُمَات او د مدرسي د اوبو اسراف

د جُمَات او د مدرسي د اَوَدَس خانو اوبه د ”وقف“ په حکم کښ دي. د دې او د خپل کور د اوبو په احکامو کښ فرق دې. کوم خلق چې د جُمَات په اَوَدَس خانو کښ په بې دردی سره اوبه بهيوي بلکه په اَوَدَس کښ بې ضرورته صرف د غفلت يا د جهالت په وجه

فرمانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښ ډیر زیات کُنْجُوس (یعني شوم) دې. (الترغیب والترہیب)

د دریو نه زیات ځله اندامونه وینځي هغه د په دې مبارکه فتنوی غور اوفرمائي، د الله عَزَّوَجَلَّ د یري نه دي اورلزیږي او توبه د اوکړي. چنانچه زما آقا اعلحضرت، امام اہلسنّت، حضرت علامه مولانا الشّاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: ”که د وقف په اوبوئي اودس اوکړو نو زیات خرچ کول بِالْاِتِّفَاق حرام دي ځکه چې په دې کښ د زیات خرچ کولو اجازت نه دې ورکړې شوې او د مدرسو اوبه هم د دې قِسم نه دي چې هغه د هغه خلقو دپاره وقف وي څوک چې شرعي اودس کوي.“ (فتاوی رَضَوِيّه ج 1 ص 658)

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! څوک چې ځان د اسراف نه بچ کوي هغه لره پکار دي چې مملوکه (یعني د خپل ملکیت) مثلاً د خپل کور په اوبو اودس کوي. مَعَآذَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ د دې دا مطلب نه دې چې د ذاتي اوبو د اسراف اجازت دې بلکه په کور کښ د ښه مشق اوکړي چې شرعي اودس کول زده کړي چې بیا د جُمّات د اوبو د اسراف کولو د حرام مُرْتَكِب نه شي.

د ”احمد رضا“ د ۷ حروفو په نسبت د اعلحضرت

له طرفه د اسراف نه د بچ کیدو ۷ طریقې

(1) ځینې خلق په چونگ کښ اوبه داسې اچوي چې د ډکیدو سره ترې اخوا دینخوا واورې حالانکه کومې چې واوښتي هغه بیکاره لارې د دې احتیاط پکار دې.

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما د جُمعې په ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کووم. (کنز العمال)

(2) هر چونگ ډک ضروري نه دې بلکه چه د کوم کار د پاره ئې اخلی د هغې اندازه کوئ مثلاً په پوزه کښ د نرم هډوکي پورې د اوبو خيژولو د پاره د پوره چونگ څه ضرورت دې، نیم هم کافي دې بلکه ډک چونگ خو د خُلي د وينځلو د پاره هم نه دې پکار.

(3) د لوتې توتی درميانه پکار ده، نه دومره تنگه چه اوبه په ډير وخت کښ راپريږدي او نه دومره فراخه چه د حاجت نه ډيري اوبه اړوي، د دې فرق داسې معلوميدې شي چه په کتورو [يعني د غټې خلي په لوبو] کښ اوبه واخلي او اودس پرې اوکړي نو ډيري اوبه خرچ کيږي هم دغسې د فراخه توتی نه بهيول د زيات خرچ باعث دي. که لوته داسې (يعني فراخه توتی والا) وي نو احتياط ډ کوي، پوره داره ډ ترې نه اړوي بلکه نرئ [داره ډ استعمالوي] (په نل چالو کولو کښ هم د دې خبرو خيال ساتئ)

(4) د اندامونو د وينځلو په وخت کښ ډ په هغې باندې لوند لاس رانکارې بيا پرې اوبه ښې بهيږي او لږې (اوبه) د ډيرو (اوبو) کار ورکوي خصوصاً د يخنۍ په موسم (يعني په جلي) کښ د دې زيات حاجت دې ځکه چه په اندامونو کښ خُشکي وي او بهيدونکي داره په مينځ کښ خالي ځای پريږدي څنگه چه مُشاهده (يعني ليدلي کتلي خبره) ده.

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ کتاب کنبس پہ ما باندې درود پاک اولیکو ترخو پورې چہ زمانوم پہ هغې کنبس وي فرښتې به د هغه دپاره بخښنه غواړي. (ظہرائي)

(5) که په مړوندونو هم وښته وي نو او ئې تراشئ [يعنې مشين ئې کړئ] ځکه چہ دا وي نو اوبه زياتې غواړي او د خرټيلو سره سختيري او تراشل ئې په مشين غوره دي ځکه چہ ښه صفائي کوي او د ټولو نه احسن او افضل نوره (يو قسم بال صفا پودر) دي ځکه چہ په دې اندامونو کنبس هم دا د سنت نه ثابت دي. چنانچہ اُمُّ الْمُؤْمِنِينَ سَيِّدَاتُنَا اُمِّ سَلَمَه رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا فرمائي: رَسُوْلُ اللہِ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم به چہ کله د نوره استعمال فرمائيلو نو په سَتْر مُقَدَّس به ئې پخپلو لاسو مبارکو لگولو او په باقي بدن مُنَوَّر باندې به ورته ازواج مُطَهَّرَات رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُنَّ لگولو. (ابن ماجه ج ۴ ص ۲۲۶ حديث ۳۷۵۱) او که داسې اُونه کړئ نو د وينځلو نه مخکښ ئې په اوبو ښه لامده کړئ چہ ټول وينښته خواره شي، گنې که د وينښتو په جرړو اوبه تيري شوي او په څوکو ئې اُونه بهيدلې نو اَوَدَس اُونه شو.

(6) په لاسونو او ښپو چہ د لوتې د ټوټې نه اوبه اچوئ نو د نوکانو نه د څنگلې پورې يا [د ښپو د نوکانو نه] د گيتو [پرکو] پورې ئې عَلَي الْاِصْصَال (يعنې مسلسل) کوزوئ چہ په هرځای باندې يو پيره اوبه تيري شي. چہ کله اوبه توئيري او لاس په خوزيدو کنبس ډير وخت اخلي نو په يو ځای به مُکَرَّر (يعنې بيا بيا) توئيري (او دغسې به د اسراف صورت پيدا کيږي).

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَہ ما باندِی درود شریف لولِی اللہ عَزَّوَجَلَّ بہ پَہ تاسو رحمت را لیرِی. (ابن عدی)

(7) حُنی خَلق داسِی کوی چہ د [لوتِی توتِی د لاس د] نوکانو نہ د خنکلی پورِی یا (د بنِیو) د گیتو [پِرو] پورِی پَہ بهیولو راوِلی بیا د دویم یا دریم خُل د پاره چہ بیرتہ د نوکانو طرف تہ بوخی نو لاس نہ اودروی او پَہ بهیدلی دارہ [توتِی د نوکانو طرف تہ] بوخی، داسی مہ کوئی حُکہ چہ د دری پَہ حُائی بہ پینخہ خُلہ شی بلکہ ہرہ پیرہ خنکلی یا د بنِی گیتِی [پِری] تہ چہ را اورسی نو بهیول بند کِری او بندہ توتِی د نوکانو پورِی یوسِی او د ہغہ حُائی نہ [بیا اوبہ بهیول] شروع کِری چہ سَنّت ہم دا دی چہ د [لاسونو د] نوکانو نہ د خنکلو او [د بنِیو د نوکانو نہ] گیتو [پِرو] طرف تہ اوبہیری، نہ چہ د دِی مَخَالِف. (یعنی د خنکلی یا د گیتو [پِرو] نہ نوکانو طرف تہ اوبہ پَہ بهیولو سرہ ورل سَنّت نہ دی) قول جامع دا دِی چہ د سلیقی [یعنی دمناسب طریقہ] نہ کار اخلی. اِمَام شافعی رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ خہ بنہ فرمائیل دی: ”کہ پَہ سلیقہ سرہ ئی راواخلی نو لِر ہم کافی دی او کہ پَہ بدسلیقگی سرہ وی نو دیر ہم کفایت نہ کوی.“²

د اِسراف نہ د بچ کیدو 14 مدنی کلونہ

(1) دنن پورِی چہ ہم خومرہ ناجائزہ اِسراف کِری دِی، د ہغی نہ توبہ اوکِری او آئندہ د بچ کیدو پورہ کوشش شروع کِری.

² از افادات فتاویٰ رَضَوِیّہ ج 1 ص 765 تا 770

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې یو ځل دُرُود شریف اولوستو اللہ عَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رحمتونه را لیري او د هغه په اعمال نامه کښ به لس نیکی لیکي. (ترمذی)

(2) سوچ او فکر اوکړئ چه داسې صورت مُتَعَيَّن شي چه اَوَدَس او غُسل هم د سُنَّت مطابق اوشي او اوبه هم کم نه کم خرج شي، خپل ځان اوپروئ چه د قیامت په ورځ به د یوې یوې زرې او د خاڅي خاڅي حساب کیري. الله تبارک وتعالی په سپاره 30 سُورَةُ الزُّلْزَال آیت نمبر 7 او 8 کښ ارشاد فرمائي:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۖ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۖ

مفهوم ترجمه کنز الایمان: څوک چه د یو زرې همره نیکی اوکړي هغه به ويني او څوک چه د یو زرې همره بدې اوکړي هغه به ويني.

(3) د اَوَدَس په وخت کښ نل په احتیاط سره چالو کوی، که کیدې شي نو د اَوَدَس په وخت کښ یو لاس د نل د پاسه ساتی او د ضرورت په پوره کیدو سره زر زر نل بندوی.

(4) د نل په مُقابله کښ په لوته اَوَدَس کولو کښ اوبه کمې خرج کیري. که د چا نه کیدې شي نو هغه د په لوته اَوَدَس کوي، که د نل نه بغیر گزاره نه شي کیدې نو داهم کیدې شي چه د کومو اندامونو په وینځلو کښ آساني وي هغه په لوته اووینځی. په نل اَوَدَس کول جائز دي، بس په څه شان د اسراف نه د بیج کیدو طریقي اختیارول پکار دي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چہ پہ ما باندې دَ جُمعی پہ ورخ 200 خلہ دُرود شریف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناھونه به معاف شي. (کُنْزُ الْعُمَال)

(5) د مسواک کولو، د خُلی وینځلو، د غرغړې کولو، د پوزې پاکولو، د ګیري او د ګوتو د خلال او د مسح کولو په وخت کښ یو څاڅکي هم نه څڅیري، داسی د نل صحیح بندولو عادت جوړ کړئ.

(6) خاص طور په جبي کښ د اودس یا د غسل کولو او د لوبڼو یا جامو وینځلو د پاره د ګرمو اوبو د حاصلولو د پاره په پائپ کښ جمع شوي یخې اوبه هسې د بهیولو په ځای مخکښ په څه لوبڼي کښ د ویستلو ترکیب جوړوئ.

(7) لاس یا مخ وینځلو د پاره د صابون زګ جوړولو کښ هم اوبه په احتیاط سره خرچ کوئ. مثلاً د لاس وینځلو د پاره په لاس کښ د اوبو یو څو څاڅکي اچولو سره د صابون زګ جوړیدې شي او که د مخکښ نه هم صابون په لاس کښ وي او اوبه پرې را واچوئ نو اوبه زیاتې خرچ کیدې شي.

(8) د استعمال نه پس په داسې صابون دانئ کښ صابون کیږدئ چه په هغې کښ اوبه بالکل نه وي، قصداً په اوبو کښ صابون ایښودلو سره به صابن په ويلي کیدو سره ضائع شي. د لاس وینځلو د بیسن په غاړو هم صابن ایښودل نه دي پکار، ځکه چه د اوبو په وجه هغه زر ويلي کیږي.

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَہ ما باندِی د دُرود شریف کثرت کوئی بیشکہ دا ستاسو د پارہ پاکی دہ۔ (اَبُو یَعْلٰی)

(9) د خنبلو نہ پس پہ گلاس کنس پاتی شوې اوبہ د اړولو په ځای په بل چا او خنبی یا په بل څه کنس ئې استعمال کړئ.

(10) نن صبا په میوه، کپرو، لوبو، فرش، بلکه د چائے پیالی یا یوه قاشوغه وینځلو کنس د غیر ضروري اوبو بهیولو دومره زیات رواج دې چه حَسَّاس اوزره سواندي کس ورته کتلې نه شي!!! اے کاش!

شاید که اتر جائے ترے دل میں میری بات

مفهوم: کیدې شي چه زما خبره ستا زړه ته کوزه شي

(11) په اکثرو جماتونو، کورونو، دفترونو، دکانونو وغیره کنس بې فائیدې شپه او ورځ بلبونه بل، A.C او پکي چلیري، د ضرورت پوره کیدو نه پس بلبونه، او پکي او A.C او کمپیوټر وغیره د بندولو عادت جوړ کړئ، مونږ ټولو ته د آخرت د حساب نه یریدل او په هره معامله کنس د اِسراف نه همیشه بچ کیدل پکار دي.

(12) په استنجاخانه کنس لوټه استعمالوئ ځکه چه په فواره باندې په طهارت [یعنې استنجا] کولو کنس اوبه هم زیاتې خرج کیري او ښپو ته هم اکثر دارې کیري. هر یو لره پکار دي چه هره پیره د بولو نه د فارغ کیدو نه پس یوه لوټه اوبه لري د W.C په غاړو باندې اوبهیوي او بیا لږ د بَره نه (خود خاڅکونه د بچ کیدو د احتیاط سره) په غټ سُوري کنس وړ واړوي **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** په بدبوی او د جراثیمو په پیدا کیدو

فَرَمَانِ مُصْطَفَے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چاچہ پہ ما باندې لس ځلہ دُرودِ پاک اُولوستل
اللہ عَزَّوَجَلَّ به په هغه سل رحمتونه نازل کړي. (طَبْرَانِي)

کښ به کمې کيږي. د ”فلش ټينګ“ په ذريعه د صفائي سره اوبه ډيري زياتې خرچ کيږي.

(13) که د نل نه اوبه خشيږي نو د دې فوراً څه حل اوباسئ که نه وي نو اوبه به مسلسل ضائع کيږي، اکثر د جماتونو او د مدرسو نلونه خاشي او د دې څوک تپوس کونکې نه وي، انتظاميه ته پکار دي چه د خپلې ذمه دارئ احساس کوي او د خپل آخرت د بهترئ د پاره فوراً څه ترکيب جوړوي.

(14) د ډوډئ خوړلو. چائے يا نور د څه څښلو، ميوه پريک کولو وغيره کارونو کښ ښه احتياط کوي چه هره دانه، هره ذره او هر يوڅاڅکي استعمال شي.

د 40 مدني گلونو رَضَوِي گلدسته

(ټول مدني گلونه د فتاوی رَضَوِيَّه مُحَرَّرَجَه د ج 4 په آخره کښ ورکړې شوې د
”فوائد جلیله“ صفحه 613 تا 746 نه اخستې شوي دي)

(1) په اوداسه کښ د سترگې کلکي نه بندوي خو [که بندې ئې کړي نو]
اودس به اوشي (2) که شوندي ئې ښې کلکي بندي کړې او اودس ئې
اوکړو او ځله ئې او نه وينځله نو اودس به نه کيږي. (3) د اوداسه اوبه
به د قيامت په ورځ د نيکو په تله کښ ايښودلې شي. (خوياد ساتئ د ضرورت
نه زياتې اوبه توي کول اسراف دې) (4) که مسواک موجود وي نو په گوته

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جُمعی پہ شپہ او د جُمعی پہ ورځ په ما باندې د دُرُود کثرت کوي، څوک چه داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کونکې او گواه جوړېږم. (شُعْبُ الْإِيمَان)

باندې غاښونه مېرل د سُنّت ادا کولو او د ثواب گټلو د پاره کافي نه دي، خو که مسواک نه وي نو گوته يا زگه کپړه باندې به سُنّت ادا شي او د ښځو د پاره که مسواک موجود وي بيا هم په [گوته وغيره] مېرل کافي دي (5) که گوته سستې وي نو په اوداسه کښ په تاوهلو سره په هغې اوبه اچول سُنّت دي او که تنگه وي چه د خوزولو نه بغير اوبه نه رسي نو فرض دي، هم دا حکم د والّی (د غورډ کالي) وغيره دې (6) اندامونه په مېرلو مېرلو وينځل په اودس او غسل دواړو کښ سُنّت دي (7) د اودس د اندامونو په وينځلو کښ د شرعي حد نه دومره معمولي شان ليکه (يعنې د هر طرف نه معمولي غوندي) زياتول چه په هغې د شرعي حد پوره کيدو کښ شک پاتي نه شي واجب دي. (8) په اودس کښ په خُله يا پوزه کښ اوبه نه اچول مکروه دي او که دا عادت جوړ کړي نو گنهگار به وي. دا مسئله د هغه خلق ښه ياده لري څوک چه خُله داسې نه وينځي چه د حلقه پورې هر ځای اووينځلې شي او هغه خلق چه اوبه صرف پوزې ته اولگوي، په رانښکلو ئې پورته نه خيژوي دا خلق ټول گنهگار دې، او که په غسل کښ داسې اونه کړي نو د سره به نه غُسل کيږي او نه نمونځ (9) په اودس کښ د هريو اندام پوره درې خُله وينځل سُنّت مُؤکَّده دي، د پريښودلو په عادت به گنهگار وي (10) په اودس کښ تادي نه ده پکار بلکه په اطمینان او احتياط سره د ئې کوي. په عوامو کښ چه دا مشهوره ده چه ”اودس د ځوانانو په شان، او نمونځ د بوډاگانو په شان“ دا د اوداسه په باره کښ

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خُوکَ چہ پە ما باندې یو ځل دُرُودِ اولولي اللہ د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحُد د غَر هُمَره دې. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

غلطه ده (11) په مخ وينځلو کښ د اوبه نه په اننگو باندي اچوي نه په پوزه نه په زوره په تندي باندي، دا ټول کارونه د جُهَال (يعني د جاهلانو) دي بلکه په قلاړه د ئې د تندي د بره نه اچوي چه د زني پوري ښکته رابهيري (12) که چا په اودس کښ د مخ نه راتوييدونکي اوبه [په بل اندام] مثلاً په مړوند اوبه يولي په دې اودس نه کيږي (يعني په مخ وينځلو کښ د مخ نه را بهيدونکو اوبو باندي د لاس مړوند وغيره نه شي وينځلي) او په غسل کښ (معامله جُدا ده) مثلاً د سر اوبه چه د ښپو پورې د کوم کوم ځای پورې بهيري هغه ځای به پاکوي هلته د نوو اوبو حاجت نشته (13) که څوک اودس ته کښينا ستو او بيا ئې د څه رُکاوت په وجه مکمل نه کړې شو نو چه څومره افعال ئې کړي وو [يعني څومره اودس ئې چه کړې وو] د هغې به ثواب موي اگر چه اودس ئې اونه شو (14) چا چه پخپله اراده اوکړه چه نيم اودس به کوي نو هغه به په دې افعالو ثواب نه موي، هم دغسې چه څوک اودس ته کښينا ستو او بې د عُذره ئې نيمگړې پريښودو نو هغه هم چه څومره افعال [يعني د کوم حده پورې اودس] کړې وو په هغې باندي د ثواب حقدار جوړيدل نه دې پکار. (15) که په سر باندي د باران څاڅکي دومره اوشو چه څلورمه حصه سر لوند شو نو مسح اوشوه، اگر چه هغه کس ورته نه لاس لگولي دې او نه ئې قصد (يعني نيت او اراده) کړې وه. (16) په پرځه [چنئ] کښ سرتور سر کښينا ستو او په هغې ئې څلورمه حصه سر لوند شو، مسح اوشوه (17) په دومره تودو او

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: پَہ ما باندې پَہ دُرود لوستو خپل مجلسونہ ښکلي کړئ ځکه چہ ستاسو دُرود لوستل به د قیامت پَہ ورځ ستاسو د پاره نُوړ وي. (فِرْدَوْسُ الْاَخْبَار)

دومره یخو اوبو اَوَدَس کول مکروه دي کومي چہ په بدن باندې په ښه طریقه نه اچول شي، سَنَت پري نه شي پوره کيدې، او که په کوم يو فرض پوره کولو کښ رُکاوټ جوړ شو نو د سره به اَوَدَس نه کيږي. (18) اوبه بيکاره خرچ کول يا توئ کول حرام دي. (پخپله يا د بل د خښلو نه پس د گلاس يا د جگ اوبه هسې توئ کونکي د توبه اوکړي او د بيا د پاره د دې نه ځان ساتي) (19) که د نوم نه زيرې اوبه په بهيدلو اوځي نو اَوَدَس ماتيري (20) وينه يا نو په سترگه کښ اوبهيدو خو د سترگې نه باهر اونه وتلو نو اَوَدَس به نه ماتيري هغه که په کپره باندې اوچ کړې شي او [هغه کپره] په اوبو کښ واچولې شي نو (اوبه) به نه ناپاکه کيږي. (21) په زخم پټي تړلې شوي ده په هغې وينه وغيره اولگيدله که دومره وه چہ که مخه ورته بنده نه وې نو بهيدلې به وې نو اَوَدَس مات شو گنې نه، او نه پټي ناپاکه شوه (22) څاڅکې راروان شو يا وينه وغيره په ذکر [يعنې د بولو په ځای] کښ دننه اوبهيدله چہ تر څو پورې د هغې د سوري نه باهر ته نه وي راوتلي اَوَدَس به نه ماتيري. او د وړو بولو صرف د سوري په ځله کښ ځلیدل (د اَوَدَس ماتولو د پاره) کافي دي (23) د نابالغ اَوَدَس کله نه ماتيري او نه پري غسل اوږي. دوئي (يعنې نابالغو) ته د اَوَدَس او غُسل حکم د عادت اچولو د پاره او ادب زده کولو د پاره دې، گنې په هيڅ قسم حدث [يعنې اَوَدَس ماتونکي کار] د دوئي اَوَدَس نه ماتيري او نه د جِماع سره په دوئي غُسل فرض کيږي (24) اَوَدَس لرونکي د مور او پلار کپري يا د هغوی د خوړلو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جُمعی پہ شپہ او د جُمعی پہ ورځ په ما باندې په کثرت سره درود لولئ ځکه چه ستاسو دُرود په ما پیش کیري. (ظہرائي)

د پاره میوه یا د عُمات فرش د ثواب د پاره اووینځلو، اوبه به نه مُسْتَعْمَلَه کیري اگر چه دا کارونه د قُرْبَت (یعنې د الله د رضا) دي. (25) د نابالغه پاك لاس یا د بدن کومه یوه حصه اگر چه د هغه اَوَدَس نه وي په اوبو کښ د وهلو سره به اوبه د اَوَدَس قابلې وي. (26) بدن پاك ساتل، خیري لرې کول د شَرع تقاضه ده ځکه چه د اسلام بُنياد په پاکۍ دې. په دي نیت که اَوَدَس لرونکي [خپل] بدن اووینځو نو بیشکه قُرْبَت (یعنې د ثواب کار) دې خو اوبه مُسْتَعْمَل نه شوې. (27) مُسْتَعْمَل اوبه پاکي دي په دې باندې کپرې وینځلې شی خو په دې اَوَدَس نه شي کیدې او د دې خښل او په دې وړه ښکل مکروه (تنزیهي) دي. (28) پردی اوبه ئې بې اجازته یورلې اگر چه په زور یا په غَلا، په هغې به اَوَدَس اوشي خو [داسې کول] حرام دي، البته که د چا مملوک (یعنې د هغه د ذاتي) کوهي نه بل چا د هغه د منع کولو باوجود هم اوبه واغستلې، د هغې استعمال جائز دې (29) کومو اوبو ته چه د مُسْتَعْمَلو [یعني استعمال شوو] اوبو داره اورسیدله یا پکښ ښکاره څاڅکي اوشو په هغې باندې اَوَدَس نه کول بهتر دي (30) په یخني کښ د اَوَدَس کولو په وجه که یخني ډیره کیري، د هغې په وجه به تکلیف هم کیري خو که د څه مرض یره نه وي نو د تيمم اجازت نشته (31) که د شیطان د تُوکلو او پوکي کولو سره په نمانځه کښ د څاڅکي راتلو یا د هوا خارج کیدو شک اوشي، حکم دا دې چه تر څو داسې یقین اونه شي چه په هغې قسم کولې شي نو د دې (وسوسې) ډ پروا نه کوي، که

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د هغه کس پوزه د په خاورو خره شي چه د چا په مخکښ زما ذکر اوشي او هغه په ما درود پاک او نه لولي. (ترمذي)

شیطان ورته وائي چه ستا اودس خومات شو نو دا د ورته وائي چه خبيثه ته دروغژن ئي، او په خپل نمانځه کښ د مشغول اوسي (32) جُمات هر د کرکژن څيز نه پاک ساتل واجب دي اگر چه پاک وي، لکه لُعاب دهن (يعني د خُلي لاري، بلغم)، د پوزي اوبه (يعني قنري، يا د نرلي اوبه، د اوداسه اوبه [وغیره]) (33) خبرداري: ځيني خلق د اوداسه نه پس د خپل مخ او لاسونو نه اوبه لرې کړي او لاسونه په جُمات کښ اوځنډي (دا) بالکل حرام او ناجائز دي (34) په اوبو کښ بول کول مطلقاً مکروه دي اگرچه په درياب کښ وي (35) کوم ځاي چه څه نجاست [يعني گند] پروت وي [هلته] تلاوت مکروه دې (36) اوبه ضائع کول حرام دي (37) مال ضائع کول حرام دي (38) په زم زم شريف غسل او اودس کول بې د کراهته جائز دي (او د بول وغیره کولو نه پس) په لُوطه (د اوچولو) نه پس (په آب زم زم) استنجا کول مکروه او نجاست [يعني گند] وينځل (مثلاً د بولو کولو نه پس په تيشو پيپر وغیره د اوچولو نه بغير وينځل) گناه ده. (39) (هغه) اسراف (کوم) چه ناجائز او گناه دې (هغه) صرف په دې دوو صورتونو کښ دې، يو دا چه په څه گناه کښ خرچ او استعمال کړې شي او بل هسې بيکاره خپل مال ضائع کول (40) چا ته د مړي د غسل ورکولو طريقه زده کولو د پاره ئي مړې اولمبولو او هغه ته ئي د غسل ورکولو نيټ اونه کړو نو هغه هم پاک شو او د ژوندو نه هم فرض لرې شو ځکه چه فعل بالقصد کافي دې، خود نيټ نه بغير به ثواب نه کيږي.

فَرَمَانِ مُصْطَفٰے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم خلق چہ د خیل مجلس نہ د اللہ عَزَّوَجَلَّ د ذکر او پہ نبي باندې د درود شریف لوستلو نہ بغیر پاخیدل نو هغه د بدبوداره مُردار نہ پا خیدل. (شُعَبُ الْاِيْمَان)

ياربِّ مصطفى عَزَّوَجَلَّ! مونږ ته د اسراف نه د بچ کيدو او د شرعي اودس کولو سره هر وخت په اودس کښ د اوسيدو توفيق رانصيب کړې.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

په اوداسه کښ مړ کيدو والا شهيد دي

فرمانِ مُصْطَفٰے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: که ته هميشه په اوداسه کښ د اوسيدلو وس لرې نو هم داسې کوه، ځکه چه مَلَكُ الْمَوْت د کوم بنده رُوح د اوداسه په حالت کښ واخلي د هغه د پاره شهادت ليکل شي.

(شُعَبُ الْاِيْمَان ج 3 ص 29 حديث 2783)

په پيدائش کښ د آسانۍ نسخه (د مريم بي بي گل)

د مريم بي بي گل³ د ماشوم د پيدائش د درد په شروع کيدو د غمې خُلي په لوبښي يا ډبه کښ په اوبو کښ واچول شي نو چه څنگه څنگه لمديرې دا به سپر دلي کيږي او د الله رَبُّ الْعِزَّت په عنايت د مريم بي بي د گل په برکت سره د ماشوم په پيدا کيدو کښ آساني کيږي.

د آپريشن نه بغیر ماشوم پيدا شو (د مريم بي بي د گل فائده)

د دعوتِ اسلامي د جامعۃ المدينه د يو مُدَرِّس اسلامي ورور بيان دې چه زما د دويم ماشوم د پيدا کيدو ورځ وه، زما د بچو مور د اسپتال مخصوصي کوتي (ليبر

³ دې ته "مريم بوتي" او "د مريم پنجه" هم وائي، د پنځې په شکل کښ په اوج حالت کښ وي. د پښاري (د يوناني دوايانو) د دکان نه تر لاسه کيدې شي، په مگه او مدينه کښ د هغه ځای زنانه او ماشومانو د خرڅولو د پاره څيزونه په زمکه ايښي وي هغوی سره هم پيدا کيدې شي، د دې د خاصيت او برکت نه خبر عاشقان رسول ټي د برکت د پاره وطن ته راوړي او نورو ته ټي په تحفه کښ هم ورکوي. چه چا ته ټي ورکوي هغه ته د استعمال طريقه ښودل هم ضروري دي. چه ډير زور نه وي نو زيات غوره دي.

فرمان مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې په ورځ کښ 50 ځله درود پاک اولوي د قیامت په ورځ به زه د هغه سره مُصَافَحَه کووم (یعنې لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

روم) ته رسیدلي وه، لږ ساعت پس په ما د مدني ماشوم د پیدا کیدو زیرې اوشو. د اسپتال په انتظارگاه کښ د یو کس سره زما مُلاقات اوشو نو هغه په خبرو خبرو کښ د مریم بي بي د گل ذکر اوکړو نو زما په تپوس هغه اووئیل چه د پیدائش د درد په شروع کیدو د دا وَچ گل د غټې خُلې په یو لوبښي یا ډبه کښ په اوبو کښ واچولې شي نو چه څنگه څنگه دا لمډیري نو سپردلې کیږي به، او د دي فائده دا کیږي چه د ماشوم په پیدائش کښ آساني کیږي. بیا چه زیات و کم دوه کاله پس د دریم ماشوم د پیدائش وخت راغې نو لیږي ډاکټري زما د پچو مور ته د آپریشن د پاره ذهني طور د تیار اوسیدو اووئیل، ما ته د مریم بي بي د گل خیال راغې نو ما د پنساري (د حکیمي دوايانو) د دُکان نه مریم بوتې واخستو او چه کله د پیدائش وخت رانزدې شو نو هغه مي په اوبو کښ واچولو، د الله تعالی په کرم سره د آپریشن نه بغیر مدني ماشومه پیدا شوه. یو موده پس په څلورم ماشوم هم ډاکټري د آپریشن اووئیل خو د نورو اوراد او وظائفو (کوم چه د مَكْتَبَةُ الْمَدِيْنَه په چاپ شوي کتاب ”گهریلو علاج“ کښ موجود دي) سره سره مو ”مریم بوتې“ هم استعمال کړو، هم دغسي یو ځل بیا د آپریشن نه بغیر مدني ماشومه پیدا شوه. د هغې نه زیات و کم دوه کاله پس چه د پینځم ماشوم د پیدائش توقع وه نو مونږه خپل کور ته نزدې اسپتال ته لاړو، هلته هم ډاکټري د میډیکل رپورټونو او د خپلي تجربې په رنډا کښ د آپریشن اووئیل ما په کوشش سره د رقم انتظام هم اوکړو او د اوراد و وظائف سره سره مي د پیدائش د وخت په نیزدي

فَرَمَانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د قیامت پہ ورخ بہ پہ خلقو کنبں ما تہ ڊیر نیردې هغه وي چا
چہ پہ دُنیا کنبں پہ ما باندې زیات درود پاک لوستلې وي. (ترمذی)

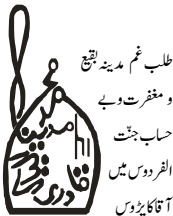
کیدو ”مریم بوتی“ د غتې خُلی پہ یو لونیسی کنبں په اوبو کنبں واچولو،
ډاکټرې د آپریشن نه بغیر د پیدائش د پاره ډیر کوشش کولو نه پس د
آپریشن د پاره د رقم جمع کولو اووئیل چه اوس د آپریشن نه بغیر هیڅ آسره
نشته او د آپریشن انتظام ئې شروع کړو، رقم په بینک کنبں وو، ما اسپتال
ته نیردې د اے تی ایم (A.T.M) د مشین نه رقم را او ویستلو او په کلونتر
مي جمع کړو، خو د آپریشن نه مخکنبں راباندې د الله **عَزَّوَجَلَّ** په عطا د
روغ رمټ مدني ماشوم د پیدا کیدو زیرې اوشو. د ”مریم بوتی“ د استعمال
ما خلور یا پینځه اسلامي ورونړو ته مشوره ورکړه په هغې کنبں ځینو ته
ډاکټر د آپریشن وئیل وو، **اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ عَزَّوَجَلَّ** د هغوئ کره هم د آپریشن نه بغیر
ماشومان پیدا شو.

سیکنے ستنیں قافلے میں چلو لوئے رحمتیں قافلے میں چلو
ہو گئی حل مشکلیں قافلے میں چلو ختم ہوں شامتیں قافلے میں چلو

سُنّتونہ زدہ کولو د پاره قافلو کنبں لارشی
رحمتونہ گټلو د پاره قافلو کنبں لارشی
حل بہ موشی مشکلونہ قافلو کنبں لارشی
شي بہ ختم مصیبتونہ قافلو کنبں لارشی

دا رسالہ اولولې او بل ته ئی ورکړئ

په غم ښادئ، اجتماعاتو، غرسونو او د میلاد په جلوسونو وغیرہ کنبں د
مکتبۃ المدینہ نه شائع شوي رسالې او د مدني کلونو پرچې تقسیم کړئ او ثواب اوگتئ،
خپلو گاهکونو ته په تحفه کنبں ورکولو د پاره په خپلو دکانونو کنبں هم د رسالو ایښودلو
عادت جوړ کړئ، د اخبار خرڅونکيو د ماشومانو په ذریعہ په خپل ځم گاوند کنبں
کور په کور وقفه په وقفه کله یوه کله بله د سُنّتو نه ډکو رسالو رسولو په ذریعہ د نیکی
دعوت عام کړئ او ډیر ثوابونه اوگتئ.



طلب غم مدینہ النبی
ومغفرت وے
حساب جنت
الفرود میں
آقا کا پڑوس

د عطار (کامپيوٽر) اودس خانه

د پاس نه د اودس خانه نقشه



د بني طرف نه د اودس خانه نقشه



فیضانِ مدینه محلّہ سوداگرانِ زرہ سبزی منبؤ، بابُ المدینہ (کراچی)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net

